

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2006-2007

26 juni 2007

VOORSTEL VAN DECREET

**– van de heren Bart Caron, Steven Vanackere, Dany Vandenbossche,
Herman Schueremans en Mark Demesmaeker –**

**houdende wijziging van het decreet van 13 juli 2001
houdende het stimuleren van een kwalitatief en integraal lokaal cultuurbeleid**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door de heer Johan Verstreken en mevrouw Margriet Hermans**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Dany Vandenbossche.

Vaste leden:

de heren Erik Arckens, Johan Deckmyn, Werner Marginet, mevrouw Marie-Rose Morel, de heer Wim Van Dijck;

de heren Carl Decaluwe, Stefaan De Clerck, Steven Vanackere, Johan Verstreken;

mevrouw Els Robeyns, de heren Dany Vandenbossche, Jo Vermeulen;

de dames Margriet Hermans, Laurence Libert, de heer Herman Schueremans.

Plaatsvervangers:

de dames Hilde De Lobel, Marijke Dillen, de heren Pieter Huybrechts, Freddy Van Gaever, Frans Wymeersch;

de dames Vera Jans, Sabine Poleyn, Tinne Rombouts, de heer Johan Sauwens;

de heer Bart Caron, mevrouw Michèle Hostekint, de heer André Van Nieuwkerke;

de heer Karlos Callens, mevrouw Patricia Ceysens, de heer Marnic De Meulemeester.

Toegevoegde leden:

de heer Jos Stassen;

de heer Jan Loones.

Zie:

1225 (2006-2007)

- Nr. 1: Voorstel van decreet
- Nr. 2: Verslag hoorzitting

INHOUD

	Blz.
I. Toelichting door de heer Bart Caron, indiener van het voorstel van decreet.....	4
II. Algemene bespreking.....	5
III. Artikelsgewijze bespreking en stemming.....	10
IV. Eindstemming en wegstemmen van de reflectietermijn	11
Door de commissie gecorrigeerd artikel.....	12
Bijlage: Reguleringssimpactanalyse van het oorspronkelijke ontwerp van decreet.....	13

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media besprak op 14, 19 en 21 juni 2007 het voorstel van decreet houdende wijziging van het decreet van 13 juli 2001 houdende stimuleren van een kwalitatief en integraal lokaal cultuurbeleid.

Op 14 juni werd het voorstel van decreet toegelicht. Op 19 juni werd een hoorzitting georganiseerd met deskundigen uit het veld (*Parl. St.* VI. Parl. 2006-07, nr. 1225/2). Op 21 juni volgde de bespreking en stemming.

I. TOELICHTING DOOR DE HEER BART CARON, INDIENER VAN HET VOORSTEL VAN DECREET

De heer *Bart Caron* wijst erop dat artikel 75 van het decreet van 13 juli 2001 houdende het stimuleren van een kwalitatief en integraal lokaal cultuurbeleid bepaalt dat de Vlaamse Regering na vijf jaar – dus in 2007 – een algemene evaluatie moet maken van de bereikte effecten op het lokale cultuurbeleid. De talrijke effecten in kaart brengen vergt een degelijke analyse gebaseerd op gegevensregistratie.

De spreker maakt daar twee bedenkingen bij. Hij vraagt zich af of de evaluatie niet te vroeg komt. Een periode van vijf jaar is korter dan een lokale bewindsperiode. Daarnaast wijst hij erop dat er onvoldoende onderzoeksmateriaal beschikbaar is. De evaluatie ambieert volgens de spreker geen volledigheid, evenmin als het voorliggende voorstel van decreet.

Het voorstel van decreet lost een aantal kleine en grotere problemen op, die de toepassing van dit decreet op lokaal vlak bemoeilijken. Er is overleg gepleegd met alle betrokken organisaties, steunpunten, belangenbehartigers, gemeenten en provincies.

Dit voorstel van decreet neemt de tekst over van een voorontwerp van decreet, dat reeds principieel werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 11 mei 2007. Deze werkwijze maakt het mogelijk om de tekst sneller voor bespreking aan de commissie voor te leggen. Het voorstel van decreet moet immers nog vóór het zomerreces worden goedgekeurd door het Vlaams Parlement, in het belang van de lokale besturen.

De inhoudelijke toelichting valt uiteen in drie delen het algemene lokaal cultuurbeleid, de bibliotheeksector en de cultuurcentra.

Dit voorstel van decreet verlicht de planlasten. Er wordt werk gemaakt van een beperkt en geïntegreerd beleidsplan met alleen maar strategische doelstellingen. Daarnaast wordt maar één procedure behouden. Vroeger moest men een aanvraag indienen om in te stappen, en ook een cultuurbeleidsplan indienen. Aanvraag en beleidsplan worden nu tegelijk ingediend. De plannen moeten niet meer tegen 1 oktober maar tegen 31 december ingediend worden. Voorts worden allerhande bepalingen geschrapt over kwaliteitsnormen, beheersorganen enzovoort.

De forfaitaire subsidie van 50.000 of 25.000 euro voor het lokaal cultuurbeleid wordt losgekoppeld van het loon van de cultuurbeleidscoördinator. De lokale overheid moet iemand in dienst hebben. De middelen zijn niet meer louter bestemd voor zijn loon maar voor het lokaal cultuurbeleid in de breedste betekenis van het woord.

De 1 eurosubsidie is niet langer bedoeld voor ‘bijzondere en vernieuwde initiatieven’, maar voor ‘gemeenschapsvorming’. Dat ligt in de lijn van het regeerakkoord en van de beleidsnota.

Gemeenten die nog niet in het lokaal cultuurbeleid zijn gestapt, krijgen extra kansen. Gemeenten die samen willen intreden kunnen een samenwerkingverband vormen. Dergelijke samenwerkingsverbanden krijgen de facto 50.000 euro ook al wordt het vereiste aantal inwoners niet gehaald. Tijdens het eerste subsidiejaar krijgt men een aanvullende en eenmalige subsidie van 10.000 euro ter compensatie van de kosten van het samenwerkingsverband. De samenwerkingsverbanden krijgen tijd. Het cultuurbeleidsplan moet op zijn laatst op 31 januari 2008 worden ingediend.

De bepalingen inzake de bestuursorganen en de zelfstandiging van gemeentelijke organisaties van het decreet inzake het lokale cultuurbeleid worden in lijn gebracht met het gemeentedecreet. De beperkende regels worden geschrapt. Voortaan gelden de regels uit het gemeentedecreet.

Er is de voorbije maanden twijfel gerezen over de bestuursorganen van de cultuurcentra en de openbare bibliotheken. Er werd gevreesd voor onverenigbaarheid en potentiële belangenvermenging. De spreker verwijst naar bladzijde 3 van de schriftelijke toelichting. Daarin wordt artikel 229, 4°, van het gemeentedecreet verduidelijkt. Op die manier komt men tegemoet aan de wensen van middenveld en organisaties om soepel te kunnen participeren in de

bestuursorganen, ook als ze er enkel gebruiker van zijn.

De beleidsplannen worden niet langer goedgekeurd maar aanvaard. Deze kleine aanpassing heeft gevolgen voor de evaluatie van het beleidsplan. De evaluatie wordt ruimer.

Het voorstel van decreet bevat een aantal elementen die de bibliotheken voorbereiden op de ontwikkeling van de digitale bibliotheek. Het bedrag van 0,15 euro per inwoner dient voortaan voor de aansluiting op de centrale catalogus en de provinciale bibliotheeksystemen. Tegen 2009 moeten alle gemeenten aangepast zijn aan Open Vlacc. De subsidie wordt dan vanaf 2009 louter afhankelijk van het effectief participeren aan de PBS'en.

De opdrachten voor de provincies inzake streekgericht bibliotheekbeleid worden verlicht. De gedetailleerde opsomming wordt geschrapt, er blijven alleen algemene opdrachten over: schaalvergroting, organisatie van de provinciale bibliotheeksystemen (PBS) en van de structurele samenwerkingsverbanden tussen de gemeenten.

De blindenbibliotheken worden hervormd. Vanaf volgend jaar wordt slechts één blindenbibliotheek ondersteund. De Vlaamse klank- en braillebibliotheek (VKBB) en de Vlaamse luister- en braillebibliotheek (VLBB) worden samengevoegd en zullen een overeenkomst sluiten met het productiecentrum Progebraille Helen Keller (PHK). Ook dat is een antwoord op de digitale ontwikkelingen in die toepassingen en de toename van de groep slechtzienden in de samenleving door de vergrijzing. De hervorming komt tegemoet aan de behoeften in de samenleving.

In faciliteitengemeenten waarvan het gemeentebestuur tot nog toe weigert om de verplichte openbare bibliotheek in te richten, kan een particuliere organisatie via de culturele raad in zijn plaats treden en een subsidie van vier euro per inwoner krijgen voor de uitbouw van een lokaal bibliotheekbedieningspunt. Dat staat bij de overgangsbepalingen omdat het nog altijd de bedoeling is dat er een gemeentelijk initiatief komt voor een Vlaamse openbare bibliotheek.

De basissubsidie voor de cultuurcentra wordt verhoogd. Voor de A-centra van 280.000 naar 325.000 euro, voor de B-centra van 120.000 naar 190.000 euro en voor de C-centra van 60.000 naar 110.000 euro. De omstreden variabele subsidie wordt geschrapt en

vervangen door een ander stimulerend systeem. Voor de B-centra en de C-centra enerzijds, maar ook voor de A-centra, wordt er een bedrag uitgetrokken om te kunnen inspelen op een aantal prioriteiten van het huidige cultuurbeleid, in eerste instantie cultuurparticipatie. Dat gaat over de spreiding van het gesubsidieerde kunstenaanbod, het actief inspelen op behoeften van het verenigingsleven en de amateurkunsten en op het aantrekken van een nieuw publiek. De B- en C-centra moeten aantonen dat ze zich daarvoor engageren om aanspraak te kunnen maken op een bijkomende forfaitaire subsidie. Voor de A-centra wordt die subsidie geregeld via een convenant die het gevolg is van bilateraal overleg tussen de Vlaamse overheid en de steden in kwestie.

De gemeenschapscentra hebben tot vandaag in een overgangperiode een potje van 500.000 euro voor projectmatige ondersteuning. Dat potje verdwijnt, maar er komt een nieuw participatiedecreet. Het is de bedoeling dat de gemeenschapscentra expliciet kans zullen krijgen om daarop in te tekenen. Ze zullen ook in ruime mate kunnen intekenen op de programmering van de culturele manifestaties en ook op de projecten van kansengroepen. De heer Caron voegt eraan toe dat het bestaande verhoogde forfait van 62.500 euro in plaats van 50.000 euro behouden blijft, voor die gemeenten waarvan het gemeenschapscentrum voorheen een erkend cultuurcentrum was.

Het is de bedoeling om vanaf 1 januari 2009 één nieuw steunpunt voor het lokaal cultuurbeleid te subsidiëren. Dat steunpunt komt in de plaats van de steunpunten Vlaams Centrum voor Openbare Bibliotheken (VCOB) en Cultuur Lokaal.

II. ALGEMENE BESPREKING

De heer *Bart Caron* deelt mee dat de meerderheid akte heeft genomen van de standpunten van de sprekers op de hoorzitting van 19 juni (*Parl. St.* VI. Parl. 2006-07, nr. 1225/2). Er werd ernstig nagedacht over hun opmerkingen en voorstellen. Hij zal proberen er een antwoord op te formuleren.

De heer Puype, ondervoorzitter van de Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding, stelde dat een termijn van vijf jaar te kort is voor de inschatting van positieve of negatieve gevolgen van het decreet. Voor de evaluatie is volgens de heer Puype behoefte aan meer gegevens. Andere sprekers sloten zich bij die opmerking aan. Alle sprekers gaven echter ook

aan dat het decreet een meerwaarde betekent. Niemand wil terug naar de situatie van voor 2002. Dat er nu nog onvoldoende systematische, wetenschappelijke informatie is, is echter maar deels waar. De heer Caron verwijst naar het massale gebruikersonderzoek in het bibliotheekwerk uit 2005, het publieksonderzoek voor de cultuurcentra en de recente praktijkgerichte publicatie bij het traject gemeenschapsvorming van Cultuur Lokaal. De evaluatie wordt dus wel degelijk opgebouwd.

Met betrekking tot de digitale bibliotheek (Open Vlaac) en haar positie, neemt de Vlaamse overheid de aansturing ter harte. Het is pas sinds de minister en de administratie de zaak in handen hebben genomen, dat een en ander in beweging komt. De eerdere impasse is voorbij. Het eerste project was, zoals bekend, te ambitieus en onhaalbaar.

De heer Puype maakte ook een opmerking over de kleine gemeenschapscentra. Hij stelde voor om het bedrag van 500.000 euro voor te behouden voor cultuurparticipatie in kleinere gemeenten. De heer Caron herinnert aan de basislogica van het decreet: men subsidieert gemeentebesturen op een integrale manier voor het voeren van een lokaal cultuurbeleid. Het was en is niet de bedoeling onderdelen, instellingen, organisaties of vzw's apart te subsidiëren. De decreetgever wenst dit niet te doorbreken. Bovendien is er voor de bevordering van participatie een apart decreet op komst.

De heer Puype had ook een bedenking bij de inspanningen van de Vlaamse Regering bij de Rand, waar geen openbare bibliotheken zijn en waar een privaatrechtelijk bedieningspunt zou kunnen komen onder leiding van de cultuurraad. Hij stelt voor om dat toe te vertrouwen aan de provincie Vlaams-Brabant of de vzw De Rand, omdat men met dat lage bedrag geen behoorlijk bibliotheekpunt kan uitbouwen. Zijn twijfel is volgens de heer Caron in zekere zin terecht, maar de oefening is delicaat en heeft te maken met de wettelijke verplichting van de gemeente enerzijds en het verlenen van minimale dienstverlening anderzijds. Als men in de plaats treedt met een veel betere voorziening, belooft men de gemeenten die hun verantwoordelijkheid niet namen. Het lid voegt eraan toe dat de provincie en vzw De Rand al een aantal inspanningen deden en zij zullen dat wellicht ook in dit dossier doen.

De heer Caron verwijst ook naar de opmerkingen van de heer Paul Sergier van VVC, die onder meer sprak over de cultuurcentra in de categorieën B en C en de enveloppensubsidie. Hij vindt de forfaitaire werkings-

subsidie zeer laag in verhouding tot het bedrag van het decreet 1991. De gekozen termen wekken verbazing, want het voorstel van decreet bevat wel degelijk een 'enveloppensubsidie' en 'aanvullende subsidie voor het inspelen op prioriteiten'. Op nadrukkelijke vraag van de sector maakt men dan nog steeds de expliciete koppeling tussen de enveloppensubsidie en de verantwoording vanuit de professionele krachten van de cultuurcentra. In de praktijk heeft dat in de loop der jaren geleid tot gevoelige verhoging van de middelen. De heer Caron vindt het door de heer Sergier gemaakte onderscheid tussen werkings- en personeelssubsidie al kunstmatig en onfair. Het is evenmin fair als de heer Sergier zegt dat de C-centra van 60.000 naar 110.000 euro brengen, moeilijk kan beschouwd worden als een positieve stimulans voor de werking van de cultuurcentra.

De heer Sergier stelde in verband met de 500.000 euro voor de gemeenschapscentra het volgende: "De stelling van de minister dat het behoud van de projectsubsidie een soort D-categorie creëert, is een non-argument.". De heer Caron merkt op dat in het oorspronkelijke voorstel van de VVC, in een rapport uit augustus 2004, nochtans het volgende staat: "De gemeenschapscentra die cultuurcentrum worden, treden toe tot de huidige categorie C met dezelfde subsidiëring." en "De gemeenschapscentra met een eigen werking krijgen aangepaste subsidiëring gebaseerd op één cultuurfunctionaris-directeur en een variabele subsidie.". Die twee bepalingen verwijzen zelf naar de suggestie die zij doen om eigenlijk een aparte categorie te creëren. Dat is echter niet de bedoeling van de decreetgever, maar toch gaat de VVC hierop verder door het volgende te stellen: "De enige goede oplossing is het behoud van maximaal 500.000 euro voor de basiswerking van de gemeenschapscentra.". Het concrete voorstel van de VVC dat tijdens de hoorzitting werd geformuleerd ligt in het verlengde hiervan. Dit voorstel komt erop neer om in artikel 12 van het huidige ontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 13 juli 2001 een paragraaf 3 in te voeren met als tekst: "In het kader van de werking van een gemeenschapscentrum kan de gemeente een aanvraag indienen voor een projectsubsidie voor initiatieven met een participatiebevorderend karakter. Hiervoor wordt een totaalbedrag vastgesteld van 500.000 euro per jaar. De Vlaamse Regering bepaalt de voorwaarden inzake indiening, procedure en beoordeling van de ingediende projecten.".

De heer Caron meent dat dit voorstel eigenlijk overeenkomt met de beleidsintenties van het participatiedecreet. Het verschil met het voorliggende voorstel is

dat het meer wil toespitsen op kansengroepen enerzijds en op brede programmatiekansen anderzijds.

Dan wordt door de VVC gevraagd juridisch uit te zoeken of de verwijzing naar de cultuurpactwetgeving voldoende klaar en helder is, gelet op de mogelijke verzelfstandigingsvormen die in het gemeentedecreet zijn opgenomen. De heer Caron verwijst naar de vraag die hij zelf stelde aan minister van Binnenlandse Aangelegenheden Marino Keulen en hij nodigt de VVC uit om, als zij nog aanvullende verduidelijkingen wil, aan een van de collega's in het Vlaams Parlement voor te stellen dezelfde minister daarover te ondervragen.

Vervolgens gaat de heer Caron in op de bemerkingen van mevrouw Plas van de VVSG. Zij hekelde tijdens de hoorzitting het begrip 'Vlaamse openbare bibliotheken', dat zij stelt tegenover 'gemeentelijke openbare bibliotheken', alsof de Vlaamse geen gemeentelijke meer zouden zijn. Hij legt uit dat het woord Vlaams hier, in het kader van de digitale bibliotheek, slaat op het geheel van de in Vlaanderen aanwezige openbare bibliotheken. Hij oppert de mogelijkheid om het woord 'Vlaamse' te schrappen, maar het woord 'gemeentelijke' is evenmin correct, want dat omvat niet de blindenbibliotheek of de toekomstige privaatrechtelijke initiatieven in de Rand. De heer Caron benadrukt in elk geval dat het niet de bedoeling is om de gemeentelijke bevoegdheid inzake openbare bibliotheken ook maar één millimeter te verkleinen.

Mevrouw Plas had het verder over het gebrek aan evaluatie en grondigheid in het aanpassingsvoorstel. Dat stoort de heer Caron, want de VVSG schreef in juli 2006 aan de minister een brief over het veel verder strekkende toen nog voorontwerp van decreet: "De voorstellen impliceren een bijzonder fundamentele wijziging van het decreet. Nochtans zijn de gemeenten noch hun instellingen daar vragende partij voor, is er geen feitelijke aanleiding noch motivatie, en ontbreekt de tijd om dit proces democratisch te laten verlopen. (...) De VVSG was en is vragende partij voor een evaluatie die bijstuurt, ter remediëring van het decreet, niet voor een fundamentele koerswijziging die leidt tot een nieuw decreet." Mevrouw Plas geeft verder nog een aantal punctuele opmerkingen waar de wijziging zou moeten aan voldoen. De heer Caron meent echter dat de tekst van het voorstel van decreet volledig ingaat op de brief van de VVSG en de vier punten. De indieners begrijpen daarom

niet waar de opmerking van mevrouw Plas tijdens de hoorzitting op slaat.

Met betrekking tot de schaalvergroting voor openbare bibliotheken wordt de opmerking gemaakt dat het voorstel alleen spreekt over digitale schaalvergroting en daarin alleen de provinciale rol opneemt. De heer Caron geeft toe dat dit in grote mate klopt voor wat de tekst betreft, maar anderzijds is er in de praktijk sprake van een driehoeksverhouding in de bibliotheekwerking. De Vlaamse overheid neemt de regie op zich van de ontwikkeling inzake schaalvergroting en digitalisering. De provincies schrijven zich in in die schaalvergroting en structurele samenwerking en proberen dat via een provinciaal bibliotheeksysteem maar ook via een aantal werkingsondersteunende activiteiten. De Vlaamse overheid wil met een aantal grotere bibliotheken specifieke afspraken maken om de innovatie en de context van die schaalvergroting en de vuurtorenrol van een aantal grote spelers te ondersteunen.

De heer Caron erkent dat men een verschillende visie kan hebben op de rol van de provincies. Maar in de realiteit heeft men er belang bij dat alle spelers hun verantwoordelijkheid nemen. Dit is een historische kans. Hij roept de gemeenten en de provincies op de bestaande spanningen met gezond verstand en ten bate van de burger op te lossen.

De personeelsnorm voor gemeentelijke openbare bibliotheken werd zowel door de heer Puype als mevrouw Plas aangekaart. Het ging met name over het aantal A- en B-functies. De heer Caron stelt vast dat beiden een tegengestelde visie hebben. De bepaling blijft daarom in het voorstel staan, maar de uitvoeringsperiode kan door de Vlaamse Regering worden aangepast. Het komt er eigenlijk op neer dat men in de personeelskaders aan die verplichting moet voldoen, maar dat men daar stapsgewijs, bij de vervanging van personeel, kan op ingaan.

Mevrouw Plas had het ook nog over de projectsubsidies voor gemeenschapscentra. Zij heeft er geen probleem mee dat de huidige bepaling wordt geschrapt, maar ze is het er niet mee eens dat het totale budget voor die centra wordt geschrapt. De heer Caron reageert dat, als men dat oormerkt voor alle 150 centra in Vlaanderen, en het moet voor alle toegankelijk zijn, dat neerkomt op 3300 euro per centrum. Dat is bijna vragen om dat budget morgen in het gemeentefonds op te nemen. Men maakt immers geen onder-

scheid meer en er is geen specifieke regel. Dat is geen echte oplossing.

Mevrouw Plas had het nog over het zoveelste convenant in het Vlaamse cultuurbeleid. De heer Caron merkt op dat de VVSG ook wel weet dat men probeert naar integratie te gaan en men niet bewust probeert om extra convenants op te dringen. Hij is het trouwens eens met mevrouw Plas dat de Vlaamse overheid zich ervoor moet hoeden om voor elke sector convenants af te sluiten. Het principe van integraal cultuurbeleid moet integendeel doorgezet worden. Het gaat ook in die richting.

De heer Caron verwijst nogmaals naar de tussenkomst van mevrouw Plas die stelde dat de VVSG weinig reden heeft om het voorstel te steunen, en dat het gezien de tijdsdruk die de commissie oplegt niet veel zin meer heeft om op een constructieve manier amendementen voor te stellen. De heer Caron stelt daar tegenover dat de VVSG weinig reden heeft om het voorstel af te schieten. Het ontwerp van de minister uit 2006 ging veel verder. De VVSG protesteerde en de minister ging daar na overleg met de meerderheid op in. Het nieuwe voorstel zette zich in overwegende mate op dezelfde agenda als de VVSG. Er is maar één breekpunt overgebleven, namelijk over de gemeenschapscentra. Hij acht dit onvoldoende om geloofwaardig de steun in te trekken en betreurt die houding van de VVSG.

De heer *Kris Van Dijck* gaat in op de convenants met de centrumgemeenten. Hij vindt dat positief en onderschrijft het principe van het maatwerk, maar vraagt tegelijk om de nodige transparantie. Hij pleit daarom voor de publieke bekendmaking van de convenants.

Met betrekking tot de bibliotheken wordt in het artikel 42 het oorspronkelijke artikel 74 gewijzigd. Er wordt mogelijk gemaakt dat in de Vlaamse faciliteitengemeenten, waar het bestuur zeer bewust en nu al jarenlang weigert de regelgeving toe te passen, toch bibliotheken kunnen ontstaan. Het Nederlandstalige culturele middenveld krijgt initiatiefrecht om ze op te richten op privaatrechtelijke wijze en men kan daarbij samenwerken met bijvoorbeeld Vlaamse buurgemeenten. Met vier euro per inwoner kan men reeds zinvol werken.

Het is daarbij belangrijk dat dit slechts een overgangsmaatregel is. Als praktische oplossing doet zij niets af aan de verplichting uit artikel 9 van het decreet van 13 juli 2001, die op onwillige besturen blijft rusten. Uiteraard moet dan ook verder bekeken worden hoe

men de naleving van die verplichting op het terrein kan afdwingen. Het huidige aanbod mag zeker niet gezien worden als een tegemoetkoming aan de betreffende gemeentebesturen. De heer Van Dijck stelt dat eventueel zou kunnen overwogen worden om bestuurlijk toezicht in het decreet van 2001 in te schrijven, vermits de afdwinging via het algemeen bestuurlijk toezicht blijkbaar geen evidentie is. Hij waarschuwt echter dat men dan aan een lange juridische oorlog begint. Hij wil die niet uit de weg gaan, maar dit mag niet ten koste zijn van de Nederlandstalige bevolking of de geïnteresseerde anderstaligen. Hij benadrukt in dat verband dat de bibliotheken moeten openstaan voor de hele bevolking. Zijn fractie is daarom een sterke pleitbezorger van de voorliggende oplossing. De Vlaamse overheid belooft de betrokken besturen niet, maar komt wel tegemoet aan de reële vraag naar informatie, educatie en cultuurspreiding. Bovendien kan een dergelijk Nederlandstalig bibliotheekpunt een bijkomend instrument zijn voor de promotie van en de toeleiding naar de Nederlandse taal, cultuur en samenleving in de gemeenten. De fractie van de heer Van Dijck is van mening dat de Vlaamse Regering, als zij de voorwaarden voor de toekenning van de subsidies bepaalt, moet benadrukken dat de Nederlandstalige bibliotheekpunten zich inschrijven in het bredere taal- en cultuurbeleid dat de Vlaamse overheid in deze gemeenten voert.

Ten slotte reageert de heer Van Dijck nog op de suggestie van de Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding dat een individueel begeleidings-traject met de gemeentebesturen vanuit de provincie Vlaams-Brabant of de vzw De Rand een alternatief kan vormen. Hij denkt dat dit voorbijgaat aan de politieke situatie ter plekke, die ook bekend is uit de onderwijsdossiers. Men kan niet anders dan stellen dat een aantal van de besturen ideologisch extremistisch is, ook al gaat dit ten koste van eigen inwoners. Vanuit die kennis is zijn fractie van mening dat het voorgestelde spoor niet erg realistisch is.

De heer *Jo Vermeulen* gaat niet in op de grond van de voorgestelde wijzigingen. Hij heeft wel gemerkt dat de sprekers op de hoorzitting en de indieners streng waren voor elkaar. Hij vraagt begrip voor de terechte bezorgdheid die de sprekers hebben geuit over de steun aan de gemeenschapscentra en de verwijzing naar het Participatiedecreet. Van dat laatste is immers noch de inhoud noch de timing bekend. Hij vraagt een verduidelijking door de minister.

De heer *Steven Vanackere* heeft het gevoel dat het voorstel, dat de inhoud van een ontwerp van decreet overneemt met het oog op snelle rechtszekerheid voor

de lokale besturen, ruim tegemoet komt aan datgene waarmee zijn fractie naar de verkiezingen van 2004 is gestapt. In het regeerakkoord dat daarop volgde, staat dat men zou evalueren om een betere verspreiding te realiseren, om lokale en interlokale initiatieven tot cultuurparticipatie te bevorderen, om minder planlast te organiseren en op die manier meer middelen te verschuiven naar culturele activiteiten, en ervoor te zorgen dat er een evaluatie zou komen van de bovenbouw in Cultuur met het oog op betere taakafbakening, meerwaarde voor het veld en mogelijke synergie. Elk van die ideeën komt ruimschoots terug in het voorstel. Aan de critici zegt hij dat nergens staat dat hiermee het proces definitief is afgerond. Er wordt een dynamiek op gang gebracht en niemand verkiest de situatie van enkele jaren geleden.

De planlast wordt onder meer teruggedrongen door het systeem van enveloppenfinanciering, waarbij de gemeenten in hun verantwoordingsnota enkel moeten aantonen dat de subsidie gebruikt wordt voor de uitvoering van het plan. Daardoor zullen de gemeenten meer geld en energie overhouden om te investeren in de uitvoering van het cultuurbeleidsplan, met name de ondersteuning van het verenigingsleven. Ook het verschuiven van de indieningsdatum van het cultuurbeleidsplan naar 31 december 2007 is een belangrijke administratieve vereenvoudiging omdat de drie lokale beleidsplannen nu dezelfde datum hebben. Het geeft de gemeenten meer tijd om de nieuwe spelregels uit het voorstel toe te passen. Ook het nieuwe visitatiesysteem waarbij de administratie via plaatsbezoeken zal vaststellen of het cultuurbeleidsplan wordt uitgevoerd, moeten de gemeenten niet beschouwen als een vorm van pottenkijkerij maar als een kans om door externe deskundigen te worden begeleid.

Voor de CD&V-fractie blijft het belangrijk dat gemeenten niet in de plaats treden van het verenigingsleven. Daarom ondersteunt zij de beleidskeuze om geen Vlaamse subsidies aan de gemeenschapscentra te geven. Hun opdracht is immers niet om een minicultuurcentrum te worden maar om met infrastructuur en logistiek het lokale verenigingsleven te ondersteunen in zijn werking. De fractie begrijpt de kritiek op dit onderdeel van het voorstel maar is niet overtuigd van de uiteenlopende alternatieven die de actoren voorstellen. De CD&V-fractie heeft ook een beetje de indruk dat dit een symbooldiscussie wordt. Bij een gelijke verdeling over de 150 gemeenschapscentra gaat het immers over een bedrag van 3300 euro per centrum. Dat is geen halszaak, meent de heer Vanackere. Hij stelt voor het voorstel uit te voe-

ren en is bereid zijn ongelijk toe te geven als blijkt dat enorme gaten worden geslagen.

De heer Vanackere heeft zelf sterk gehamerd op de verbetering van de voorwaarden en de voordelen voor intergemeentelijke samenwerking, bijvoorbeeld door de eenmalige subsidie van 10.000 euro voor de instapkosten in een samenwerkingsverband. Hij hoopt dat daarmee witte vlekken verdwijnen en dat de doelstelling uit het regeerakkoord om meer gemeenten aan te sporen om in het decreet te stappen, gedeeltelijk gerealiseerd wordt. Hij pleit voor bewaking. Als het geen effect heeft, moet dit opnieuw ter sprake komen.

De samenvoeging van de twee steunpunten Cultuur Lokaal en VCOB tot één ondersteunende structuur gaat in de richting van de rationalisering van de bovenbouw. De heer Vanackere vraagt de minister om dat transitieproces zo goed mogelijk te laten verlopen en om in de toekomstige structuur te verzekeren dat elke deelsector op een evenwaardige kwalitatieve manier ondersteund zal worden.

De convenants mikken op contractualisering en responsabilisering. Zijn fractie vraagt al langer om dit soort maatwerk. Het proces moet alle kansen krijgen. De opmerkingen van VVSG verdienen natuurlijk wel opheldering.

De spreker legt de nadruk op de deelsector van de bibliotheken voor blinden, slechtzienden en mensen met een leesbeperking. Hij dringt aan op een goede begeleiding van het proces uitgetekend in dit voorstel van decreet. Hij vraagt respect voor de eigenheid van elke betrokken organisatie en begrip voor de historisch bepaalde werking die vaak op vrijwillig engagement berust. Er moet voor een correcte financiering gezorgd worden. De spreker verwijst in dit opzicht naar het plenaire debat van 21 maart. Het Vlaamse cultuurbeleid bereikt maar 6,6 procent van de groeiende groep van mensen met een leeshandicap. Dat is onvoldoende. Om dat percentage te verhogen zal Vlaanderen zijn financiële verantwoordelijkheid moeten nemen. In dat opzicht is volgens de spreker niet alleen het financiële aspect van belang. Hij pleit voor een betere samenwerking met de volledige sector van de openbare bibliotheken. Het zijn goede partners om een succesvolle werking mee uit te bouwen. De stedelijke bibliotheek van Laken heeft zijn bezoekers bijvoorbeeld een maand lang bewust proberen te maken van de mogelijkheden van Daisy-boeken.

De heer Vanackere is tevreden met de oplossing die is gevonden voor de impasse ontstaan na de talrijke klachten over de variabele subsidies voor de cultuursentra. Het nieuwe systeem combineert een basissubsidie met de mogelijkheid om projectsubsidie aan te vragen. Het systeem is niet perfect maar verdient een faire kans.

CD&V hecht belang aan de wetenschappelijke monitoring van de uitvoering van dit gewijzigde decreet. Over enkele jaren zal het mogelijk worden de effecten van dit gewijzigde decreet te meten. Deze meting geldt als basis voor een volgende bijsturing, en zal moeten vergeleken worden met de effecten van het nieuwe participatiedecreet. De combinatie dient gemonitord te worden om zicht te hebben op de effecten van de gemaakte keuzes.

Uit de hoorzitting onthoudt de spreker dat de bibliotheeksector en de provincies tevreden zijn over de taakverdeling tussen het Vlaamse en het provinciale niveau. Hij hoopt dat de sector dit voorstel van decreet zal aangrijpen om het bibliotheekbeleid klaar te stomen voor de digitale eeuw.

CD&V zal dit voorstel van decreet goedkeuren en waakzaam toekijken op de uitvoering ervan. Bij het aanpassen van de uitvoeringsbesluiten zal erop worden toegezien hoe ze kunnen verbeteren in het licht van de doelstellingen uit het regeerakkoord.

De heer *Erik Arckens* is het eens met de heer Vanackere: een minister van Spirit voert het CD&V-programma uit. Alle belangrijke elementen zijn besproken. Een aantal daarvan zal hij tijdens de plenaire bespreking naar voren schuiven.

Minister *Bert Anciaux* meldt dat de Vlaamse Regering ingenomen is met dit voorstel van decreet. Hij bevestigt dat overgangssubsidies voor de gemeenschapscentra worden stopgezet. De Vlaamse Regering zal een ontwerp van decreet indienen dat de gemeenschapscentra een plaats geeft in het Participatiedecreet. Het systeem van programmeringsondersteuning via de culturele manifestaties wordt uitgebreid en dynamischer. De gemeenschapscentra kunnen er gebruik van maken. Gemeenschapscentra kunnen ook manifestaties indienen met groepen die niet in het zogenaamde boek staan. Dit systeem zal ingaan vanaf 1 januari 2008. De minister zal het voorontwerp van decreet nog voor het zomerreces voorleggen op de Vlaamse Regering. Tijdens de zomer wordt het advies van de Raad van State gevraagd.

De gemeenschapscentra krijgen ook een plaats in het hoofdstuk van de projecten ter bevordering van de participatie van kansengroepen. De gemeenschapscentra moeten daar een belangrijke rol in vervullen. Op die manier kunnen ze zich voort profileren als voortrekkers van participatie. Bij de toepassing van het Participatiedecreet zal 500.000 euro vrijgemaakt worden voor de gemeenschapscentra. Het is volgens de minister nu aan de gemeenschapscentra om projecten in te dienen.

Gezien de openbaarheid van bestuur is het vanzelfsprekend dat de convenants transparant meegedeeld zullen worden. De minister bevestigt de principes die de heer Vanackere naar voren heeft geschoven.

De minister herinnert eraan dat het decreet van 13 juli 2001 op vijf jaar tijd 80 percent extra middelen kreeg, van 50 miljoen euro naar meer dan 90 miljoen euro. Deze zullen ook de volgende jaren stijgen.

De planlastenverlaging doet de gemeentemiddelen toenemen. De administratiekosten veroorzaakt door het decreet van 13 juli 2001 bedragen 2.497.291 euro. De voorgestelde wijziging reduceert de kosten tot 1.216.508 euro. De lasten dalen met 1.280.783 euro of 48,71 percent.

Op 27 juni 2007 ontvangt de minister vertegenwoordigers van de blindenbibliotheken. Zij zullen het fusie- en samenwerkingsvoorstel toelichten. Volgens de minister zal de vooropgestelde timing gehaald worden.

III. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN STEMMING

Artikelen 1 tot en met 7

Deze artikelen worden zonder opmerkingen unaniem aangenomen met 9 stemmen.

Artikel 8

De *voorzitter* verwijst naar de opmerking die tijdens de hoorzitting werd gemaakt over de ‘Vlaamse openbare bibliotheken’ en stelt voor om bij wijze van technische correctie in §1 “Vlaamse openbare bibliotheken” te vervangen door “openbare bibliotheken binnen de Vlaamse Gemeenschap”.

De minister sluit zich hierbij aan en onderstreept dat de nieuwe term ook de Nederlandstalige bibliotheken gevestigd in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad omvat.

Het aldus gewijzigde artikel 8 wordt unaniem aangenomen met 9 stemmen.

Artikelen 9 tot en met 48

Deze artikelen worden zonder opmerkingen unaniem aangenomen met 9 stemmen.

IV. EINDSTEMMING EN WEGSTEMMEN VAN DE REFLECTIETERMIJN

Het voorstel van decreet houdende wijziging van het decreet van 13 juli 2001 houdende het stimuleren van een kwalitatief en integraal lokaal cultuurbeleid wordt unaniem aangenomen met 9 stemmen.

Door de commissie wordt met 9 stemmen unaniem beslist dat er geen reflectietijd en geen reflectienota's zullen zijn, zoals bedoeld in artikel 56 van het Reglement van het Vlaams Parlement.

De verslaggevers,

De voorzitter,

Johan
VERSTREKEN
Margriet HERMANS

Dany
VANDENBOSSCHE

**DOOR DE COMMISSIE
GECORRIGEERD ARTIKEL**

Artikel 8

In artikel 15 van hetzelfde decreet wordt §1 vervangen door wat volgt:

“§1. De Vlaamse Regering geeft invulling aan het begrip ‘digitale bibliotheek voor de openbare bibliotheken binnen de Vlaamse Gemeenschap’, waaronder de uitbouw van het centraal bibliografisch achtergrondbestand Open Vlacc. Het VCOB geeft advies bij die initiatieven en ondersteunt ze.

Het VCOB ontwikkelt collectieve producten en diensten ter ondersteuning van backofficetaken van openbare bibliotheken.

Het VCOB ontwikkelt begeleidingsprojecten in het kader van gerichte doelgroepenwerking door de bibliotheek en neemt initiatieven in het kader van bibliotheekpromotie.

Het VCOB adviseert gemeenten en bibliotheken over bibliotheektechnische zaken zoals bouw en inrichting van de bibliotheek, werkprocessen en marketing van de bibliotheeksector.

Het VCOB verzorgt de communicatie met en over de Vlaamse bibliotheeksector, ook op internationaal niveau.

Het VCOB begeleidt, samen met het steunpunt voor het lokaal cultuurbeleid, gemeenten bij de uitbouw van een integraal en kwalitatief cultuurbeleid.”.

BIJLAGE:

Reguleringsimpactanalyse voor het oorspronkelijke voorontwerp van decreet

Reguleringsimpactanalyse voor het ontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 13 juli 2001 houdende het stimuleren van een kwalitatief en integraal lokaal cultuurbeleid, zoals gewijzigd.

1 Titel

Ontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 13 juli 2001 houdende het stimuleren van een kwalitatief en integraal lokaal cultuurbeleid.

2 Aanleiding en doel

Doelstelling en realisatie decreet lokaal cultuurbeleid

Het decreet van 13 juli 2001 betreffende het lokaal cultuurbeleid beoogt een sterke vereenvoudiging van de regelgeving en erkent het gemeentelijke bestuursniveau in de sturing van het cultuurbeleid.

Volgende doelstellingen werden bij de start van het decreet vooropgesteld:

een integraal cultuurbeleid op gemeentelijk vlak stimuleren; daartoe krijgen gemeentebesturen een grote beleidsruimte en worden ze geresponsabiliseerd voor hun cultuurbeleid;

kwaliteitsbevorderend werken door dynamiek en vernieuwing los te maken;

de aandacht voor cultuurbeleid op gemeentelijk vlak vergroten;

de cultuurcentra een duidelijke plaats geven in het culturele landschap met het oog op het spreiden van de cultuur, het bevorderen van de gemeenschapsvorming en het bevorderen van de cultuurparticipatie;

de taken van de openbare bibliotheek actualiseren;

een aanzet geven tot intergemeentelijke samenwerking.

Op basis van de laatst beschikbare gegevens kan de uitvoering van het decreet lokaal cultuurbeleid als volgt in kaart worden gebracht:

Cultuurbeleidsplannen en cultuurbeleidscoördinatoren

Op 31 december 2005 waren er 202 goedgekeurde aanvragen van gemeenten of samenwerkingsverbanden van gemeenten, inclusief de Vlaamse Gemeenschapscommissie, om in aanmerking te komen voor subsidies voor de opmaak en

de uitvoering van een gemeentelijk cultuurbeleidsplan. De subsidie is een enveloppenfinanciering, berekend op basis van het inwonertal van de gemeente. Het is een tegemoetkoming in de loon- en werkingskosten van een cultuurbeleidscoördinator. Eind 2005 was in 188 gemeenten, inclusief de Vlaamse Gemeenschapscommissie, al een gesubsidieerde cultuurbeleidscoördinator aan de slag. Van deze 188 gemeenten hadden al 185 gemeenten een cultuurbeleidsplan ingediend bij de administratie. Deze 185 ingediende beleidsplannen waren op 31 december 2005 allemaal goedgekeurd door de minister. Daarmee had 56,4% van de Vlaamse en Brusselse gemeenten een goedgekeurd beleidsplan.

Supplementaire subsidie voor bijzondere en vernieuwende initiatieven

Bovenop de subsidie voor zijn cultuurbeleidscoördinator kan een gemeente rekenen op een supplementaire subsidie van 1 euro per inwoner voor de ondersteuning van bijzondere en vernieuwende initiatieven. Deze subsidie is gekend als de “1-eurosubsidie”. Het decreet legt geen bijkomende bepalingen op over de inhoud van de initiatieven: de gemeenten kiezen hun projecten vrij, binnen de klijtlijnen van hun eigen cultuurbeleidsplan.

Uit een recent eindwerk blijkt dat de 1-eurosubsidie effect heeft. We noemen een paar van de opmerkelijke effecten:

er worden meer bijzondere doelgroepen bereikt dan voorheen;

er wordt een breder en/of een nieuw publiek bereikt;

inhoudelijke witte vlekken in het cultuurlandschap worden ingekleurd;

het aantal samenwerkingsprojecten nam toe;

de aandacht voor erfgoed groeide sterk in vele gemeenten;

financiële drempels voor de deelnemers werden verlaagd;

communicatie over het cultuuraanbod is toegenomen en verbeterd.

In 2005 ontvingen 161 gemeenten, de VGC en IVEBIC een supplementaire subsidie. Dit is minder dan de 185 gemeenten met een goedgekeurd beleidsplan in 2005, omdat de subsidie pas toegekend wordt het jaar na goedkeuring van het beleidsplan. Voor 2006 komen dus 185 gemeenten in aanmerking voor de 1-eurosubsidie.

Projectsubsidies gemeenschapscentra

Het decreet voorziet ook een projectsubsidie voor gemeenten met gemeenschapscentrum. Alleen gemeenten die op het moment van de aanvraag in 2004 voldeden aan volgende voorwaarden, komen ervoor in aanmerking:

beschikken over een door de minister goedgekeurd cultuurbeleidsplan;

beschikken over een cultureel centrum dat erkend was op basis van het decreet van 1991 betreffende de erkenning en de subsidiëring van Nederlandstalige culturele centra, maar niet in aanmerking komt voor subsidiëring als cultuurcentrum op basis van het decreet lokaal cultuurbeleid;

en het gemeenschapscentrum moet professioneel ondersteund worden door een cultuurfunctionaris of door een cultuurbeleidscoördinator die als aanvullende taak de dagelijkse leiding van het gemeenschapscentrum heeft.

Deze jaarlijks weerkerende forfaitaire projectsubsidie loopt van 2004 tot en met 2007. Ze wordt berekend op basis van het aantal inwoners. De subsidie moet worden besteed aan eigen programmering en aan projectwerking gericht op scholen, jongeren, kinderen of senioren.

Van de 27 aanvragen voor projectsubsidies 2004 – 2007, werden er 26 goedgekeurd. Deze 26 gemeenten ontvingen voor het werkjaar 2005 in totaal 507.361,23 euro.

Intergemeentelijke samenwerking voor communicatie en aanbod

Het decreet voorziet subsidies voor de oprichting en werking van projectverenigingen voor de afstemming van het culturele aanbod en de cultuurcommunicatie. Aan zo'n samenwerkingsverband participeren minimum vier aangrenzende gemeenten, waarvan minstens één gemeente over een goedgekeurd cultuurbeleidsplan beschikt. In 2005 kregen twee intergemeentelijke projectverenigingen subsidies: Overleg Cultuur Zuid-West-Vlaanderen en Comeet - Cultuuroverleg Meetjesland.

Overleg Cultuur Zuid-West-Vlaanderen is een samenwerking van dertien West-Vlaamse gemeenten. In 2005 werkten zij samen rond vier centrale doelstellingen:

het brede culturele aanbod in de regio afstemmen;

culturele ontwikkelingen stimuleren die de mogelijkheden van een afzonderlijke gemeente overstijgen en hiervoor culturele projecten op schaal van de regio ontwikkelen;

het bestaande aanbod bekend en toegankelijk maken voor een ruim publiek en hiervoor kwalitatieve communicatiekanalen ontwikkelen;

een cultureel imago opbouwen gebaseerd op het profiel en de kenmerken van de regio, en zo werken aan de uitstraling van de streek.

Comeet – het samenwerkingsverband van dertien Oost-Vlaamse gemeenten - koos ervoor om via de oprichting van werkgroepen impulsen te geven aan het cultuurbeleid in het Meetjesland. Concreet gaat het over de werkgroepen bibliotheken, sociaal-cultureel werk, kunsten, erfgoed, cultuurraden en een ad hoc werkgroep taal. Hun Cultuurnota - ook het regionale cultuurbeleidsplan genoemd - vormt daarbij de inhoudelijke leidraad.

In 2005 werden twee nieuwe aanvragen tot subsidiëring van intergemeentelijke samenwerkingsverbanden goedgekeurd: GINTER - Intergemeentelijke Cultuurpartners en CO7 - CultuurOverleg Zeven, allebei uit de provincie West-Vlaanderen.

Openbare bibliotheken

Gemeenten met bibliotheek

In 2005 kon je in 298 van de 308 Vlaamse en in 15 van de 19 Brusselse gemeenten terecht in een Nederlandstalige openbare bibliotheekvoorziening. Twee nieuwe gemeenten vroegen en ontvingen vanaf 2005 subsidie voor hun bibliotheek: het zijn de Brusselse gemeenten Elsene en Sint-Gillis. Dit wat betreft het aantal gemeenten waar je terecht kan in een bibliotheek. Maar het verhaal is ingewikkelder.

Niet elke gemeente is inrichtende macht voor de bibliotheekvoorziening op haar grondgebied: gemeenten kunnen ook een samenwerkingsverband afsluiten met een andere gemeente, in casu steeds een buurgemeente.

In twee Brusselse gemeenten – Koekelberg en Vorst - heeft de Hoofdstedelijke Openbare Bibliotheek (HOB) een bedieningspunt uitgebouwd, daar is de gemeente niet zelf de inrichtende macht. Op het grondgebied van de Stad Brussel opereren twee openbare bibliotheken, die van de Stad Brussel en de HOB van de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

Zo tellen we voor het Vlaamse Gewest 291 inrichtende machten voor een openbare bibliotheek en voor het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest veertien.

Gemeenten zonder bibliotheek

In het Vlaamse Gewest hebben acht gemeenten nog geen decretaal verplichte bibliotheek. Het betreft vooral faciliteitsgemeenten in de Brusselse rand of gemeenten elders aan de taalgrens, zoals Bever. Maar er zijn ook enkele anderen, zoals Halen en Horebeke.

Herstaple is zo klein dat het vrijgesteld werd van de decretale verplichting.

In het Brusselse Gewest zijn er nog zes gemeenten die als inrichtende macht kunnen optreden. Hier bestaat evenwel geen decretale verplichting.

Bibliotheekgegevens

Personeel

Het totaal aantal voltijdse equivalenten (VTE) van alle gesubsidieerde openbare bibliotheken in Vlaanderen en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest is gedaald met 12,48 VTE. Het aantal personeelsleden is eveneens gedaald, met 49. Dit zijn te verwaarlozen verschillen. Zo is het aantal leidinggevende personeelsleden met dertien gestegen (12,26 VTE), het technisch personeel en de andere personeelscategorieën respectievelijk met 52 (3,54 VTE) en met tien (21,2 VTE) gedaald. Met een vertegenwoordiging van ongeveer 78% blijft het opvallend hoe vrouwelijk de bibliotheeksector is.

Leners

Tegenover 2004 is het totale aantal leners in het Vlaamse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest samen verder gedaald met 26.193 leners. Het totale aantal leners bedraagt in 2005 1.662.126, wat 26,20% van het inwonertal is. In 2004 was nog 26,73% van het aantal inwoners geregistreerd als lener in de bibliotheek. Deze daling situeert zich volledig in Vlaanderen, en waar in 2004 de jeugdige leners (-15 jaar) het lieten afweten, betreft het in 2005 de volwassenenleners. In 2005 stijgt het aantal jeugdige leners zelfs lichtjes. Het Brusselse Gewest volgt deze dalende trend niet: zowel jeugd- als volwassenenleners stijgen ten opzichte van 2004, met 4.204 leners meer. Dat maakt dat 15,23% van het inwonertal dat voor het Brusselse Gewest in aanmerking wordt genomen (30% van het aantal inwoners) als lener staat geregistreerd, tegenover 13,93% in 2004.

Uitleningen

Het totale aantal uitleningen, gedrukte - en audiovisuele materialen samen, is in 2005 gedaald met 519.871 eenheden ten opzichte van 2004. Deze daling is te wijten aan een vermindering met 720.338 eenheden bij de uitleningen van gedrukte materialen. De uitleningen van audiovisuele materialen stijgen nog lichtjes, van 7.672.796 in 2004 naar 7.873.263 in 2005: dit is plus 200.467. Op het totale aantal uitleningen is 84,74% voor rekening van de gedrukte materialen, in 2004 was dit 85,28%, en 15,26% voor rekening van de audiovisuele materialen, 14,72% in 2004.

Gespecialiseerde organisaties voor bibliotheekwerk

Rodekruisziekenhuisbibliotheken

De vzw Rodekruisziekenhuisbibliotheken zorgt voor bibliotheekvoorzieningen in algemene en psychiatrische ziekenhuizen, en in rust- en verzorgingstehuizen.

852 vrijwilligers leenden tijdens 33.392 uren 290.532 boeken uit aan 94.532 ouderen, jongeren en zieken. In 2005 maakten 172 instellingen gebruik van de diensten van Rodekruisziekenhuisbibliotheken: 67 verzorgingsinstellingen, 19 psychiatrische instellingen en 86 algemene ziekenhuizen. In 31 instellingen loopt het leesouderproject, waarbij vrijwilligers-leesouders niet enkel de boeken uitlenen, maar waar mogelijk ook voorlezen aan kleine kinderen. Zeven instellingen ontvingen een aantal gesproken boeken om hun bewoners of patiënten de mogelijkheid te bieden om te genieten van een boek. Hiervoor werkt Rodekruisziekenhuisbibliotheken samen met de Vlaamse Luister- en Braillebibliotheek uit Brussel. Rodekruisziekenhuisbibliotheken stelt elf personeelsleden tewerk.

Vlaamse Luister- en Braillebibliotheek

Eind 2005 beschikt de vzw Vlaamse Luister- en Braillebibliotheek in Brussel over 25.266 uitleenbare, verschillende titels, 4.580 in braille, 16.343 op cassette en 4.343 in daisyformaat - daisy staat voor digital accessible information system, d.i. op cd-rom.

In 2005 verwierf de Vlaamse Luister- en Braillebibliotheek 3.442 luister- en 110 brailletitels. Voor de aangroei van daisytitels wordt een bijzondere inspanning geleverd. Op termijn vervangen deze daisyboeken de volledige cassettecollectie. In de collectie werden 24 daisyboeken en 14 brailleboeken aangemaakt op verzoek van lezers. 11.669 braillebanden (dit zijn geen titels) en 83.381 luisterboeken – 69.172 op cassette en 14.209 in daisyformaat – werden uitgeleend.

32 vrijwilligers lazen in 2005 boeken in, bovendien werd een aantal auteurs bereid gevonden om hun eigen werk voor te lezen. Twaalf personen hielpen bij boekhouding, plaatsen van rekken, uitleendienst, conversiewerkplaats, enz.

In de Vlaamse Luister- en Braillebibliotheek werken zestien personeelsleden (vol- of deeltijds).

Vlaamse Klank- en Braillebibliotheek

Bij de vzw Vlaamse Klank- en Braillebibliotheek Licht en Liefde in Varsenare bestaat de collectie uit 21.564 titels, waarvan 6.793 in braille, 13.403 op cassette en 1.368 in digitale vorm als daisyboek. Van de nieuwe titels in 2005 zijn er 161 in braille, 451 op cassettes en 1.212 in daisyformaat. 5.119 brailleboeken of 29.478 banden, 65.056 luisterboeken op cassettes of 467.237 cassettes, en 1.001 daisyboeken of 1.029 cd-roms werden in 2005 uitgeleend.

De bibliotheek heeft 519 ingeschreven lezers voor braille, 243 van hen leenden in 2005 minstens één werk uit. Voor luisterboeken staan 4.306 lezers ingeschreven, waarvan 1.713 effectief uitleenden in 2005. 196 lezers hebben in 2005 een daisyboek ontleend.

De Vlaamse Klank- en Braillebibliotheek kan op een groot aantal vrijwilligers rekenen. Zo lezen bijvoorbeeld 196 mensen boeken in en kunnen brailleboeken voor hun aanmaak rekenen op 39 vrijwilligers.

De bibliotheecaris zorgt samen met een 21-tal mensen (voltijdse en deeltijdse personeelsleden) voor de professionele omkadering.

Progebraille-Helen Keller

vzw Progebraille-Helen Keller te Zellik is een productiecentrum voor braille en gesproken boeken. Ook hier krijgt de productie van daisyboeken de volle aandacht. In de zeven inleesstudio's, drie in Hasselt, twee in Mechelen en één in Leuven en in Zellik, worden luistertijdschriften en –boeken geproduceerd. Het inlezen gebeurt ook hier door vrijwilligers. We beperken ons in dit overzicht tot de productie die Progebraille-Helen Keller verzorgt voor Vlaamse Luister- en Braillebibliotheek en Vlaamse Klank- en Braillebibliotheek. Voor deze bibliotheek werden 363 luisterboeken geproduceerd, waarvan 222 titels als analoge boeken en 141 titels in daisyformaat. De boektitels worden gekozen door de bibliotheken zelf, het aantal exemplaren per titel ook. Progebraille-Helen Keller stelt vast dat de digitale productie meer tijd in beslag neemt dan analoge productie. Bij een analoog boek zijn productie- en opnametijd bijna gelijk terwijl er voor elk daisyboek extra tijd moet worden geïnvesteerd, vooraf voor het Navigation Control Center (NCC, dit is de boekstructuur), nadien voor het editen en het afwerken.

In 2005 maakte Progebraille-Helen Keller 211 brailletitels aan voor Vlaamse Luister- en Braillebibliotheek en Vlaamse Klank- en Braillebibliotheek. Dit stemt overeen met 145.335 braillebladzijden.

Progebraille-Helen Keller telt 47 personeelsleden (vol- en deeltijds), waarvan een groot aantal in DAC- of Gesco-statuuut.

Nieuwe ontwikkelingen in de bibliotheek

Het net werkt in de bib. Een onderzoek naar het surfgedrag op publieke pc's in Vlaamse openbare bibliotheken. Een onderzoek en een publicatie, uitgevoerd en uitgegeven door het VCOB.

De eerste stap naar de digitale bibliotheek zette Vlaanderen eind 1997, door elke openbare bibliotheek te voorzien van een internetpc. In die tijd een krachtig signaal! De Vlaamse overheid stipuleerde dat internet gratis moet zijn in elke openbare bibliotheek.

Een beredeneerde schatting leert dat de Vlaamse openbare bibliotheken anno 2006 samen 1.927 publiekspc's met internet tellen. Een gemiddelde openbare bibliotheek heeft in 2006 tussen de drie en de zes internetpc's ter beschikking voor haar publiek.

Eind 2005, begin 2006 screefde het Vlaams Centrum voor Openbare Bibliotheken (VCOB) een 450-tal internetpc's in meer dan 100 bibliotheken op surfgedrag. Meer dan 50 miljoen hits werden verzameld. De lijst met 150 meest bezochte websites wordt aangevoerd door chat- en instant messaging-websites. Verder staat de website van de VDAB op 10. Het VCOB deelde de websites in in 60 categorieën. Wij beperken ons hier tot een opsomming van de categorieën met een aandeel van meer dan 5 %. Op 1 prijkt Adserver en statistieken (16,92%), wat nogmaals bevestigt dat een groot deel van het internetverkeer uit ongewenste communicatie bestaat. Chat behaalt de tweede plaats met 14,74%. Zoekrobot (7,15%), Games (7,09%), Webmail (6,66%) en Community (5,25%) volgen. Hoge plaatsen zijn ook gereserveerd voor Tweedehands (ver)kopen via internet (op de achtste plaats), Jobs (9), Dating (10) en Immo en Bouwen (15).

Het VCOB deelde de 60 eerder vermelde categorieën op hun beurt in in vijf hoofdcategorieën die aansluiten bij de decretale functies van de bibliotheek, met name Informatie (bv. nieuws), Cultuur (bv. film), Ontspanning (bv. games), Ontmoeting (bv. chat) en Educatie (bv. school en onderwijs). Hierbij scoren Ontmoeting en Informatie duidelijk het hoogst met een aandeel van respectievelijk 41% en 34% in deze hoofdcategorieën.

BIO2 – gegevensverzameling over de bibliotheekwerking

BIO2 is een webapplicatie voor het verzamelen van gegevens van de openbare bibliotheken. Het is de opvolger van BIOS, de applicatie die reeds bestaat sinds 1998.

In 2004 en 2005 gebeurde de inhoudelijke, functionele en technische analyse van het project, zowel met een werkgroep die bestond uit bibliothecarissen, VCOB en administratie, als door de informaticapartner van de Vlaamse overheid. De ontwikkeling startte half 2005 en nam anderhalf jaar in beslag. Bios2 is operationeel vanaf 2007.

Cultuurcentra

Het culturele leven in Vlaanderen kan rekenen op een ruim netwerk van cultuurcentra. Met cultuurdemocratisering als uitgangspunt stimuleert de Vlaamse overheid sinds de jaren '60 de oprichting van cultuurcentra. Het doel is dubbel: vlotte toegang voor elke Vlaming tot de (hoge) kunsten en voldoende pluralistische infrastructuur voor het alom verspreide Vlaamse verenigingsleven. Het decreet lokaal cultuurbeleid vertaalt deze dubbele doelstelling in drie opdrachten: cultuurspreiding, bevordering van de cultuurparticipatie en gemeenschapsvorming.

In 2007 zijn er 63 gesubsidieerde cultuurcentra.

De verschillen in schaalgrootte en graad van verstedelijking tussen de Vlaamse steden en gemeenten vertaalt zich ook in het netwerk van cultuurcentra. We onderscheiden 3 categorieën: A, B en C. Voor de grootsteden Antwerpen en Brussel-Hoofdstad is er een convenant met de Vlaamse overheid voor hun grootstedelijke cultuurcentra.

De werking van de cultuurcentra op een nieuwe manier in kaart gebracht

De gegevens over de cultuurcentra worden verzameld volgens een nieuw model. Voordien vroeg de administratie aan de sector vooral gegevens over activiteiten; gegevens over inkomsten, uitgaven en personeel kwamen beperkt aan bod. Het oude model liet bovendien weinig ruimte om nieuwe tendensen op vlak van samenwerking en cultuurparticipatie te registreren. Een nieuw concept en nieuwe begripsafbakeningen drongen zich op.

In 2004 werd een eerste model van gegevensregistratie uitgewerkt en besproken met een aantal cultuurfunctionarissen. Gesprekspunten waren: een nieuwe thematische indeling van de gegevens (activiteiten, financiën, publiekswerving, personeel enz.) en de registratie van nieuwe tendensen op vlak van samenwerking. Tegelijkertijd ging veel aandacht uit naar de formulering van duidelijke en actuele definities. Met dit model van gegevensverzameling trok het team lokaal cultuurbeleid op pad in 2005. Om de introductie van het nieuwe registratiemodel te begeleiden en tegelijk om feedback te krijgen bezocht het team lokaal cultuurbeleid in 2005 elk cultuurcentrum. De constructieve dialoog over het ontwerpmodel leidde tot kleine maar belangrijke aanpassingen. Ook is er de ambitie om het registratiemodel voluit maar gefaseerd uit te bouwen. Kerngegevens zoals activiteiten, deelnemers, inkomsten en uitgaven en het personeel zullen de cultuurcentra jaarlijks registreren. Thema's die niet veel wijzigen zoals infrastructuur, publiekswerking en de criteria die spelen bij het bepalen van het aanbod, zullen niet jaarlijks aan bod komen.

De analyse voor het nieuwe registratiesysteem is afgerond. In de loop van 2007 worden de mogelijkheden voor de ontwikkeling van het systeem nader onderzocht.

Activiteiten en deelnemers

We schreven al over de dubbele legitimering van het netwerk van Vlaamse cultuurcentra: de Vlaming op een vlotte manier in contact brengen met de meest relevante cultuuruitingen en het aanbieden van onverzuilde infrastructuur voor het verenigingsleven. Deze tweeledige piste van cultuurdemocratisering spoort samen met twee belangrijke activiteitentypes van de cultuurcentra: de eigen en de receptieve activiteiten.

De receptieve activiteiten gaan uit van een individuele of georganiseerde gebruiker die in het cultuurcentrum een professionele infrastructuur vindt. Eventueel kan deze gebruiker een beroep doen op de organisatorische, promotionele en zelfs inhoudelijke expertise van het cultuurcentrum. De waaier aan receptieve activiteiten is zeer breed. Sommige activiteiten zijn voor een gesloten publiek, bijvoorbeeld vergaderingen van verenigingen, privé-feesten. Andere activiteiten staan open voor iedereen, zoals een concert van een plaatselijke harmonie bijvoorbeeld.

Met de eigen activiteiten wil het cultuurcentrum aan de mensen van de regio een staalkaart bieden van de meest relevante cultuuruitingen. De cultuurcentra vullen deze opdracht van cultuurspreiding divers in, al naargelang de context waarin zij opereren. Kenmerkend voor een eigen activiteit is dat het cultuurcentrum zelf verantwoordelijk is voor de organisatie van het initiatief. Het cultuurcentrum draagt de inhoudelijke en financiële verantwoordelijkheid en kondigt het initiatief in zijn publiekswerving ook duidelijk aan als een eigen activiteit.

Naast deze klassieke opdeling eigen - receptief, merken we bij de cultuurcentra een tendens tot samenwerking met belangrijke (sociaal-)culturele gangmakers binnen of buiten de gemeente. Zo werken cultuurcentra samen met andere cultuurhuizen, met de cultuurbeleidscoördinator, de bibliotheek, een lokale vereniging enz. Hierdoor is het onderscheid tussen een eigen of louter receptieve activiteit niet altijd duidelijk. Voor sommige – initieel receptieve activiteiten – bieden de cultuurcentra heel wat inhoudelijke en financiële ondersteuning.

Kijken we dan naar de cijfers. In 2005 waren er in totaal 83.062 activiteiten. Ruwweg telt een cultuurcentrum gemiddeld 1400 activiteiten, eigen en receptieve activiteiten samen. Ruim driekwart van de activiteiten zijn receptief. Wanneer we verder focussen op de soort activiteiten valt op dat ruim de helft van de eigen activiteiten bestaat uit podiumkunsten: theater, muziek, dans, musical enz. Voor de receptieve activiteiten springt het overwicht aan 'andere activiteiten' in het oog: dit zijn repetities, ontspannings- en ontmoetingsactiviteiten, enz.

Hoeveel mensen bereiken de cultuurcentra met dit aanbod?

Het tellen van deelnemers is geen eenvoudige klus. Voor de eigen activiteiten registreren de cultuurcentra het aantal deelnemers. Er zijn twee manieren, exact tellen en ramen van de deelnemers. Immers, al geruime tijd organiseren de cultuurcentra meer activiteiten buiten de eigen infrastructuur. Exact tellen van deelnemers bij grote publieksevenementen op het marktplaats, bij activiteiten in het kader van Open Monumentendag, enz. ligt niet voor de hand.

Voor tentoonstellingen registreren de cultuurcentra geen deelnemers, omdat heel wat tentoonstellingen plaatsvinden in een galerij waar er continue passage is van bezoekers.

Voor de receptieve activiteiten verzamelen we geen gegevens over het aantal deelnemers. Het receptieve aanbod wordt door derden georganiseerd en het is daarom niet eenvoudig om een duidelijk idee te krijgen over het aantal deelnemers.

In de sector lokaal cultuurbeleid zijn er twee steunpunten en twee specifieke organisaties voor belangenbehartiging actief.

Cultuur Lokaal

Cultuur Lokaal is het steunpunt voor lokaal cultuurbeleid. De kerntaken van het steunpunt zijn praktijkondersteuning, praktijkontwikkeling en communicatie. De uitvoering van deze taken wordt geregeld door een beheersovereenkomst tussen de Vlaamse Regering en het steunpunt.

Naast het aanbieden van informatie over lokaal cultuurbeleid via de website, studiedagen, workshops, opleidingen, publicaties en collega-groepen, besteedde het steunpunt in 2005 aandacht aan enkele specifieke thema's. We noemen er een paar bij wijze van voorbeeld: een studienamiddag over de functie van cultuurbeleidscoördinator, een studiedag over interlokale en regionale samenwerking, de projecten CORDOBA en ANTENA in het kader van culturele diversiteit, een ontmoetingsdag voor cultuurraden, een pilootproject over de culturele vrijetijdsbesteding van de 45-plusser en een gebruikersonderzoek van cultuurcentra en gemeenschapscentra.

De internationale werking van het steunpunt werd in 2005 verder gezet met ondermeer studiereizen, naar Denemarken over actieve participatie van burgers in de uitbouw van culturele instellingen, en naar Frankrijk en Duitsland over kunst in de publieke ruimte. Kortere bij huis organiseerde het steunpunt een Zomerronde 2005 waarbij vijf medewerkers op bezoek gingen bij 24 Vlaamse gemeenten. Daarmee wilde het steunpunt enerzijds polsen naar de meningen over de werking van het steunpunt en anderzijds een beter zicht krijgen op de lokale cultuurpraktijk.

Bij Cultuur Lokaal werken zeventien personeelsleden (vol- en deeltijds) waarvan tien mannen en zeven vrouwen.

VCOB - Vlaams Centrum voor Openbare Bibliotheken

Het Vlaams Centrum voor Openbare Bibliotheken (VCOB) is het steunpunt voor de Vlaamse openbare bibliotheken. We belichten enkele belangrijke acties uit de werking 2005 van het VCOB, zonder volledig te willen zijn.

Het VCOB voerde samen met de onderzoeksgroep TOR van de Vrije Universiteit Brussel en 165 bibliotheken een grootschalig bibliotheekgebruikersonderzoek uit. Na de eerste resultaten van eind 2004 werden in 2005 verdere analyses en rapporteringen van het onderzoeksmateriaal uitgewerkt. Zo koppelde men de uitleengegevens van de respondenten aan de antwoorden op de vragenlijsten. Dit wierp een nieuw licht op de

bibliotheek en haar gebruikers. Het VCOB legde meteen ook de link tussen theorie en praktijk, met eerste inspirerende aanzetten over hoe de bibliotheek met deze gegevens aan de slag kan.

De landelijke campagne van de bibliotheekweek wordt elk jaar uitgewerkt door het VCOB, in 2005 gebeurde dit in het teken van het grootwarenhuisconcept. De bibliotheek, je komt tevreden terug! Het vernoemde gebruikersonderzoek toonde immers aan dat een heel grote groep bibliotheekgebruikers “winkelgedrag” vertoont.

Digitale bibliotheek.

Vlaamse Centrale Catalogus (Vlacc).

In mei 2005 werd het contract tussen IT-firma Ardati en VCOB voor de realisatie van Vlacc II stopgezet. Een studie- en overlegronde met betrokken partners en een externe consultant werd gestart. De Vlacc wordt in de huidige vorm verder ondersteund tot september 2007. Dan wordt het vervangen door een nieuw bibliotheeksysteem met de uitbouw van een centraal bibliografisch achtergrondbestand. Het achtergrondbestand wordt opgebouwd door de conversie van het Vlacc-dobis-libis-bestand naar het nieuwe systeem en door rechtstreekse invoer van titelbeschrijvingen van alle aanwezige gedrukte en audiovisuele materialen. De titelbeschrijving omvat zowel de technische als de inhoudelijke ontsluiting van bibliotheekmaterialen, conform de Vlacc-regels en -afspraken. Deze Open Vlacc wordt via een nieuwe OPAC (Online Public Access Catalogue) digitaal toegankelijk via het internet (zoeken.bibliotheek.be).

Bij VCOB werken zestien personeelsleden (vol- en deeltijds) waarvan 7 mannen en 9 vrouwen.

VVBAD - Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek-, Archief- en Documentatiewezenen

De Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek-, Archief- en Documentatiewezenen (VVBAD) is de belangenbehartiger van de sectoren openbare bibliotheken, wetenschappelijke bibliotheken, documentatiediensten en archieven. De vereniging kreeg van de Vlaamse Regering de opdracht en een subsidie om structureel overleg tussen haar leden te organiseren. Hiervoor werd een beheersovereenkomst afgesloten.

Bij VVBAD werken zes personeelsleden (vol- en deeltijds) en twee vrijwilligers.

VVC - Vereniging van Vlaamse Cultuurcentra

De Vereniging van Vlaamse Cultuurcentra (VVC) is de belangenbehartiger van de Vlaamse cultuur- en gemeenschapscentra op zakelijk en inhoudelijk vlak. Dit gebeurt concreet door het verstrekken van informatie en het organiseren van overleg. Daarnaast staat de VVC ook in voor beleidsadvisering en beleidsvoorbereiding.

Lokaal cultuurbeleid - Cultuurbeleidscoördinatoren - Bereikte gemeenten 2005

Provincie	Aantal gemeenten	Gemeenten < 10.000 inwoners			Gemeenten met 10.000 inwoners of meer		
		Aantal	met cultuurbeleids-coördinator	Percentage	Aantal	met cultuurbeleids-coördinator	Percentage
Antwerpen	70	14	4	28,57%	56	40	71,43%
Limburg	44	13	4	30,77%	31	28	90,32%
Oost-	65	18	1	5,56%	47	25	53,19%

Vlaanderen							
Vlaams-Brabant	65	24	11	45,83%	41	24	58,54%
West-Vlaanderen	64	23	10	43,48%	41	30	73,17%
Brusselse Hoofdstedelijke Gewest*	20	7	2	28,57%	13	9	69,23%
TOTALEN	328	99	32	32,32%	229	156	68,12%

* Voor de gemeenten van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest werd slechts 30% van het totale aantal inwoners in aanmerking genomen.

Openbare bibliotheken - Overzicht per provincie - Aantal en subsidies 2005

Provincie	Gemeenten	Gemeenten die voldoen aan het decreet	Gemeenten zonder decretale openbare bibliotheek	Samenwerkingverbanden	Openbare bibliotheken	Bedragen
Antwerpen	70	70	0	1	69	13.031.060,33 EUR
Limburg*	44	42	2	1	40	6.030.630,44 EUR
Oost-Vlaanderen**	65	64	1	1	64	10.422.346,57 EUR
Vlaams-Brabant	65	59	6	0	59	6.587.596,78 EUR
West-Vlaanderen	64	64	0	4	59	9.280.294,57 EUR
Vlaamse Gewest	308	299	9	7	291	45.351.928,69 EUR
Brusselse Hoofdstedelijke Gewest***	20	14	6	0	14	2.495.841,80 EUR
TOTALEN	328	313	15	7	305	47.847.770,49 EUR

* De Limburgse gemeente Herstappe is vrijgesteld van de bibliotheekverplichting.

** Het samenwerkingsverband Aalter-Ruiselede overschrijdt de provinciegrens. Het samenwerkingsverband wordt geteld bij Oost-Vlaanderen.

*** 19 gemeenten en Vlaamse Gemeenschapscommissie. In Vorst en Koekelberg is er een filiaal van de Brusselse Hoofdstedelijke Bibliotheek.

Cultuurcentra - Gemeenten met cultuurcentrum - Spreiding - Stand van zaken op 31 december 2006

Categorie cultuurcentrum	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	Brussels Hoofdstedelijk Gewest	TOTAAL
Categorie A	2	1	2	3	3	-	11
Categorie B	4	3	3	3	5	-	18
Categorie C	4	11	6	6	5	-	32
Grootstedelijk*	1	-	0	-	-	1	2
TOTALEN	11	15	11	12	13	1	63

*Volgens het decreet lokaal cultuurbeleid kunnen de grootsteden Antwerpen, Gent en de Vlaamse Gemeenschapscommissie van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest een 'grootstedelijk' cultuurcentrum hebben.

Aanleiding wijziging decreet lokaal cultuurbeleid

Artikel 75 van het decreet lokaal cultuurbeleid bepaalt dat de Vlaamse Regering vijf jaar na het in werking treden van het decreet een algemene evaluatie zal maken van de bereikte effecten op het lokaal cultuurbeleid.

Dit betekent dat het decreet in de loop van 2007 zou geëvalueerd worden op zijn effecten voor het cultuurbeleid in gemeenten.

Het in kaart brengen van de effecten van een Vlaams cultuurbeleid op het cultuurbeleid van gemeenten vergt een degelijke analyse, gesteund op een sluitend systeem van gegevensregistratie en verwerking, aangevuld met resultaten van wetenschappelijk onderzoek.

Hierbij stellen zich direct twee fundamentele vragen. Ten eerste of een termijn van vijf jaar uitvoering van het decreet niet te vroeg is om een grondige inschatting te kunnen maken van de positieve en negatieve effecten op het gemeentelijk cultuurbeleid. En ten tweede stelt zich het probleem dat er onvoldoende onderzoeksmateriaal beschikbaar is om op relatief korte termijn een grondige analyse te kunnen maken. Op basis van alleen cijfers en statistieken kan men moeilijk gefundeerde conclusies trekken. Een meer diepgaande analyse, op basis van geregistreerde gegevens, is zeker nodig.

Zo kan nu al worden gesteld dat, bij de verdere uitvoering van het decreet, gepeild zal moeten worden naar de oorzaken waarom gemeenten niet instappen in het decreet. Zoals in de memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet wordt vermeld zal dit gebeuren op basis van een methodologische bevraging van die gemeenten en het verwerken van de resultaten hiervan in een verslag.

Daarnaast stellen wij vast dat in de loop van de vijf jaar dat het decreet operationeel is een aantal bepalingen in hun uitvoering op het lokaal niveau problemen geven.

De algemeen aangevoelde verhoging van de planningsdruk bij gemeenten is daarvan een goed voorbeeld.

Aan de vermindering van de planningsdruk werd al tegemoetgekomen door een wijziging van het decreet op 23 december 2005.

Het systeem van toekenning van variabele subsidies aan cultuurcentra bevat heel wat onvolkomenheden en resulteerde in veel ongenoegen en een aantal klachten van gemeentebesturen bij de Raad Van State. Een nieuwe aanvraag ronde kondigt zich volgens de huidige regelgeving aan tussen 1 juni en 31 augustus 2007. Als het decreet niet wordt aangepast blijft het onvolkomen systeem van de variabele subsidies van toepassing, met alle negatieve gevolgen.

De autonomie en de verantwoordelijkheid van de provincies m.b.t. de uitbouw van een volwaardig provinciaal bibliotheekbeleid wordt gehinderd door de strikte opsomming in het decreet van de taken waarrond de provincies moeten werken. Bij de start van het decreet was dit te verantwoorden, maar intussen hebben de provincies eigen accenten gelegd.

Een aantal bepalingen van het decreet lokaal cultuurbeleid maken de uitvoering van een aantal bepalingen uit het nieuwe gemeentedecreet (vooral in zake de verzelfstandiging van gemeentelijke diensten) onmogelijk. Dit zou betekenen dat bibliotheken en cultuurcentra niet in één of andere vorm van verzelfstandiging kunnen werken, wat uiteraard geen voorbeeld is van goed beleid.

Tussen de steunpunten van Cultuur zijn er een aantal processen bezig om op een degelijke manier op zoek te gaan naar meer strategische afstemming van hun werking. Bij voorbereidende besprekingen in het kader van de evaluatie van het decreet op het lokaal

cultuurbeleid kwam geregeld de vraag bovendrijven of het niet krachtiger zou zijn om het decreet te laten ondersteunen en aanstuwten vanuit één, geïntegreerd en omvattend steunpunt.

Zoals de hele bibliotheeksector staan ook de bibliotheekvoorzieningen voor blinden, slechtzienden en personen met een leesbeperking voor belangrijke uitdagingen.

Eenzijds is de snelle en ingrijpende technologische evolutie die momenteel plaatsvindt zo mogelijk nog ingrijpender voor de blindenbibliotheekvoorzieningen.

Gesproken boeken op analoge drager zijn geschiedenis, de digitale dragers winnen terrein, steeds meer mensen kunnen gemakkelijker downloaden. Catalogusgegevens kunnen snel worden uitgewisseld via het internet. Fysieke ruimte wordt voor een stuk onbelangrijk of overbodig. Voor een stuk, want voor brailleboeken blijft een fysieke context een pertinente voorwaarde.

Anderzijds is er de voor een deel wijzigende en alleszins steeds groter wordende doelgroep. Door de vergrijzing van de bevolking wordt de groep slechtzienden steeds groter, en ook voor personen met dyslexie kunnen gesproken boeken een aangename uitkomst bieden.

Om hierop ten volle in te kunnen spelen, dringen zich een aantal belangrijke strategieën en acties op:

- een meer geïntegreerde aanpak van de gespecialiseerde dienstverlening aan blinden, slechtzienden en personen met een leesbeperking, vertrekkend vanuit de behoeften van de gebruiker;
- eensgezindheid over de doelgroep, het aanbod, de dienstverlening en de samenwerking;
- een betere kennis van de gebruikers en hun behoeften, wat moet leiden tot een klantgerichte dienstverlening, een aanpak vanuit het oogpunt van de groeiende doelgroep zelf;
- gezamenlijke collectievorming en een gezamenlijke (gesproken, gedrukte en digitale) catalogus wat de toegankelijkheid van het aanbod moet vergemakkelijken (één aanspreekpunt voor de gebruiker);
- gezamenlijke promotie en bekendmaking van het aanbod aan de doelgroep, ook via intermediären;
- structurele samenwerking met de gemeentelijke openbare bibliotheken (incl. de hoofdstedelijke bibliotheek van Brussel);
- nauwere samenwerking met andere intermediaire organisaties (via de landelijke verenigingen) om de doelgroep beter te bereiken;
- een gezamenlijk lidmaatschap als full member van het internationaal consortium (Daisy);
- efficiënter beheer van de overheidsmiddelen.

In het vooruitzicht van de nieuwe cultuurbeleidsplannen die gemeenten tegen einde 2007 moeten maken, is het wenselijk dat de vastgestelde uitvoeringsproblemen in de loop van 2007 worden aangepakt, zodat het decreet aangepast is als de gemeenten een beleidsplan opmaken voor de periode 2008-2013.

Doelstelling van de wijziging van het decreet.

Een vereenvoudiging van de regelgeving via het schrappen van bepalingen die niet meer van toepassing zijn (vooral in het kader van overgangsmaatregelen), en met het oog op verdere vermindering van plan- en administratieve lasten en tegenstellingen met het gemeentedecreet wegwerken.

Het aanpassen van de regelgeving voor variabele subsidies voor de cultuurcentra met het oog op een eenvoudige, billijke en transparante regelgeving. Er wordt gestreefd naar maatwerk op basis van de concrete context van elke gemeente met een cultuurcentrum.

Het verhelderen van de opdrachten van de provincies in zake streekgericht bibliotheekbeleid. Geen limitatieve opsomming van taken, maar het responsabiliseren van de provincies in het kader van de schaalvergroting van de bibliotheekwerking.

Een geprofileerde en sterke ondersteuning van bibliotheken en cultuur- en gemeenschapscentra verzekeren, vanuit één organisatie (steunpunt) met het oog op het stimuleren van de gewenste integratie bewegingen op het lokaal terrein.

De uitdaging aangaan om het bibliotheek aanbod voor blinden en slechtzienden aan te passen aan de wijzigende en uitbreidende doelgroep en de nieuwe technologische ontwikkelingen dienaangaande.

Juridische en politieke vrijheidsgraden

In zijn beleidsbrief Cultuur 2007 stelt de minister dat een aantal uitvoeringsmodaliteiten van het decreet nog altijd niet optimaal verlopen en dus beter worden aangepast, in het vooruitzicht van een nieuwe gemeentelijke legislatuur en een nieuwe beleidsperiode voor het lokaal cultuurbeleid.

Artikel 75 van het decreet van 13 juli 2001, waar een evaluatie van het decreet wordt in het vooruitzicht gesteld.

De bepalingen uit het Gemeentedecreet onder Titel VII Verzelfstandiging van Gemeentelijke Diensten.

Het cultuurpactdecreet dat in artikel 10 bepaalt dat de regels inzake erkenning en subsidiëring in geld of natura van geregelde culturele activiteiten slechts mogen worden vastgesteld krachtens een decreet of een beraadslaging van de vertegenwoordigende vergadering van de overheid. Bij ontstentenis van dergelijke regels moeten alle toelagen en voordelen het voorwerp zijn van een speciale begrotingspost op naam.

3 Opties

Optie 1: de nuloptie

De nuloptie betekent hier dat het decreet lokaal cultuurbeleid niet wordt aangepast.

En dus behoud van:

- bepalingen i.v.m. beperking van verzelfstandiging van bibliotheken en cultuurcentra
- strikte opsomming van de taken waarrond de provincies moeten werken
- onvolkomen systeem van de variabele subsidies
- twee blindenbibliotheken worden gesubsidieerd
- de steunpunten Cultuur Lokaal en het VCOB blijven afzonderlijke steunpunten.

Optie 2: de traditionele regulering

Deze optie betekent een wijziging van het decreet lokaal cultuurbeleid, met als gevolg:

- geen beperkingen voor verzelfstandiging van bibliotheken en cultuurcentra, zoals mogelijk gemaakt via het gemeentedecreet
- provincies geven eigen invulling aan streekgericht bibliotheekbeleid

- cultuurcentra kunnen projectmatig werken om de werking van het cultuurcentrum te optimaliseren
- één blindenbibliotheek voor blinden en slechtzienden in het kader van hun informatie- en leesbehoeften
- één steunpunt voor het lokaal cultuurbeleid met een gelijke behandeling van cultuurcentra en bibliotheken.

4 Effecten

- Gemeenten
- Provincies
- Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen
- Steunpunten
- Blindenbibliotheken

Optie 1

Baten en kosten.

Het decreet van 13 juli 2001 wordt niet aangepast.

Baten: de uitvoering van het decreet loopt gewoon door. Gemeenten worden gesubsidieerd voor hun cultuurbeleidscoördinator, de uitvoering van hun cultuurbeleidsplan, de bibliotheek en desgevallend het cultuurcentrum. Nieuwe gemeenten kunnen toetreden als ze voldoen aan de voorwaarden van het decreet.

De twee steunpunten blijven hun huidige werking verder afzonderlijk uitbouwen.

Blinden en slechtzienden kunnen terecht in twee afzonderlijke bibliotheken.

Geen aanpassingskosten aan nieuwe regelgeving.

Kosten:

Gemeenten:

1. Gemeenten worden verhinderd om sommige bepalingen en voordelen uit het gemeentedecreet toe te passen in hun cultuurbeleid. Vooral de verzelfstandiging van diensten wordt moeilijk met de huidige versie van het decreet lokaal cultuurbeleid.
2. Het huidige onvolkomen systeem van variabele subsidie voor de cultuurcentra blijft gehandhaafd. Dit betekent dat 63 gemeenten een omslachtig dossier moeten samenstellen om die subsidie in 2007 aan te vragen, zonder een transparant systeem van beoordeling van de aanvraag, omwille van het ontbreken van een volledig uitgewerkt gegevens- en rapporteringssysteem voor de cultuurcentra. Dit zal aanleiding geven tot te hoog gegrepen verwachtingen van de cultuurcentra en frustratie en wrevel achteraf.

Provincies:

De uitvoering van de tien opdrachten voor het streekgericht bibliotheekbeleid, bepaald in het decreet lokaal cultuurbeleid, geeft in de praktijk een aantal problemen, vooral

omwille van de onduidelijke afbakening van verantwoordelijkheden. Zowel de provincies als het Vlaamse niveau (VCOB) hebben het gevoel dat ze in elkaars vaarwater lopen. Voor gemeenten en bibliotheken is dit soms verwarrend, maar ook de inzet van middelen en personeel op het bovenlokale niveau verloopt daardoor niet altijd even efficiënt.

Steunpunten:

Cultuur Lokaal en VCOB blijven afzonderlijk functioneren. In sommige projecten staat samenwerking voorop, maar naar structuur, werking en personeelsbeleid blijven het twee afzonderlijke organisaties. Naar gemeenten toe is dit een gemiste kans, om vanuit één geïntegreerd en krachtig steunpunt gemeenten te ondersteunen voor de uitbouw van integraal gemeentelijk cultuurbeleid.

Blindenbibliotheken:

Twee afzonderlijk gesubsidieerde blindenbibliotheken, met elk historische wortels, die zich dikwijls concurrentieel opstellen naar de gebruiker, kunnen moeilijk een antwoord bieden op de uitdagingen van de digitale mogelijkheden en de veranderende doelgroep.

Agentschap

Het agentschap blijft geconfronteerd met het onvolkomen systeem van de toekenning van de variabele subsidie (behandelen van aanvragen en beoordelen van de dossiers).

Met de provincies moeten er convenants worden gesloten en beleidsplannen worden besproken ter uitvoering van het convenant.

Het agentschap blijft twee steunpunten opvolgen en moet de werking toch op elkaar afstemmen.

Optie 2

Baten en kosten

Het decreet van 13 juli 2001 wordt aangepast.

Baten:

Gemeenten:

1. Het decreet beperkt de vorm van een beheersorgaan voor een bibliotheek en een cultuurcentrum tot een bepaalde formule. Voor bepaalde vormen van verzelfstandiging die mogelijk gemaakt worden door het gemeentedecreet kan deze beperking een obstructie vormen. Het beheersorgaan van een bibliotheek en een cultuurcentrum wordt met de aanpassing van het decreet niet langer beperkt tot bepaalde formules. De enige voorwaarde die wordt gesteld is de conformiteit met het cultuurpactdecreet. Uit vragen naar informatie blijkt dat er meer en meer gemeenten geïnteresseerd zijn in vormen van verzelfstandiging van bibliotheken en cultuurcentra.
2. Het systeem van de variabele subsidie wordt vervangen door het volgende: naast de enveloppensubsidie kan een cultuurcentrum uit de A categorie aanspraak maken op een bijkomende subsidie ter ondersteuning van bijzondere projecten. Hiermee wordt ingespeeld op de idee van het optimaliseren van het partnerschap van Vlaanderen met de steden. In eerste instantie zal het Vlaamse niveau meer aansluiting vinden bij het lokale beleid. Projecten zullen op maatwerk gericht zijn,

aansluitend op de concrete context van de stad. Het convenant, dat de financiële inbreng vanuit Vlaanderen regelt, is het product van gesprekken en onderhandelingen, vanuit een gelijkwaardigheid tussen de betrokken partijen en met een afbakening van de wederzijdse verantwoordelijkheid. Het maatwerk, in functie van de concrete context van de stad, neemt niet weg dat het decreet een aantal algemene aandachtspunten formuleert, waaraan bij de uitbouw van projecten prioriteit dient te worden gegeven. De enveloppensubsidie van de cultuurcentra uit de B en C categorie kan worden verhoogd met een vast bedrag, om hen te stimuleren om in te spelen op de prioriteiten die het decreet bepaalt. De administratieve verantwoording voor het bekomen van deze aanvullende subsidie wordt beperkt gehouden. Een inspanningsverbintenis vanuit de gemeente moet voldoende zijn.

Provincies:

In het aangepaste decreet worden de opdrachten van elke provincie ter uitvoering van het streekgericht bibliotheekbeleid niet meer opgesomd. Dit betekent geen afbouw of terugschroeven van de taken van de provincie in het kader van een provinciaal bibliotheekbeleid. Integendeel, hiermee wordt recht gedaan aan de autonomie en verantwoordelijkheid van de provincies om een eigen provinciaal beleid te voeren ter ondersteuning van de bibliotheekwerking.

Binnen deze eigen invulling bepaalt het decreet wel de specifieke rol van de provincies inzake schaalvergroting van de bibliotheekwerking, via de ontwikkeling van provinciale bibliotheeksystemen en het stimuleren van structurele samenwerkingsverbanden tussen gemeenten. Hiermee speelt het decreet in op een evolutie binnen de provincies, die allemaal bezig zijn met de ontwikkeling en uitbouw van een provinciaal bibliotheekstelsel.

Omdat het belangrijk is dat de Vlaamse overheid en de provincies een complementair beleid ontwikkelen organiseert de Vlaamse overheid twee keer per jaar een interbestuurlijk overleg.

Steunpunten:

De steunpunten binnen het domein cultuur zijn op eigen initiatief op zoek naar meer strategische afstemming tussen de diverse steunpunten. Bij eerdere besprekingen in het kader van de evaluatie van het decreet op het lokaal cultuurbeleid kwam geregeld de vraag bovendrijven of het niet krachtiger zou zijn om het decreet te laten ondersteunen en aansturen vanuit één, geïntegreerd en omvattend steunpunt.

Een nieuw steunpunt voor het lokaal cultuurbeleid ondersteunt allerlei cultuurbeleidsprocessen ter plaatse (met onder meer schepenen, cultuurbeleidscoördinatoren, cultuurraden) en is een prominente ondersteuner van de twee soorten culturele voorzieningen die in het decreet lokaal cultuurbeleid worden beschreven: de bibliotheken en de cultuur- en gemeenschapscentra.

Het nieuwe steunpunt vervangt Cultuur Lokaal en het VCOB.

Blindenbibliotheken:

Het samenbrengen van de expertise die nu aanwezig is in twee blindenbibliotheken zal leiden tot een betere dienstverlening naar de blinden en slechtzienden. Er gaat dan geen negatieve energie meer besteed worden aan een concurrentiele opstelling en een apart benaderen van de (potentiële doelgroep).

Agentschap:

De aanpassing van het decreet maakt de toepassing ervan voor de volgende beleidsperiode transparanter voor het agentschap.

Het onvolkomen systeem van de variabele subsidie voor de cultuurcentra verdwijnt en er is geen onduidelijke situatie meer naar de provincies, voor wat de opvolging betreft van de invulling van het streekgericht bibliotheekbeleid.

Kosten:

Agentschap:

De uitvoering van de aanpassing van het decreet betekent geen budgettaire meeruitgave, maar wordt volledig uitgevoerd binnen de op de begroting voorziene middelen voor het decreet.

Het voorgestelde systeem ter vervanging van de toekenning van de variabele subsidie aan cultuurcentra gebeurt via een heroriëntering van de huidige middelen voor de variabele subsidies.

De middelen voorzien voor de twee steunpunten en de twee blindenbibliotheken worden samengebracht ter ondersteuning van het nieuwe steunpunt en de nieuwe blindenbibliotheek.

De herformulering van de opdrachten van de provincies in het kader van een streekgericht bibliotheekbeleid heeft geen financiële consequentie, omdat het decreet geen subsidiëring van de provincies voorziet.

Provincies:

De provincies hebben de verantwoordelijkheid voor de uitbouw van de PBS'en. Dit brengt kosten mee voor de provincies voor de aanschaf en uitbouw van een systeem ter ondersteuning van een PBS, en personeel voor de implementatie van een PBS.

De provincies zijn hier echter al mee bezig zodat het decreet niet direct leidt tot een meeruitgave.

Langs de andere kant krijgen de provincies ook ondersteuning vanuit de Vlaamse overheid voor hun PBS, via het Open Vlacc project en het ter beschikking stellen van data in dat kader.

De besteding van de 0,15 euro, die het decreet ter beschikking stelt van gemeenten wordt, na een overgangsperiode, uitsluitend aangewend als tussenkomst in kosten van de gemeente voor aansluiting op een PBS.

Gemeenten

De aanleiding voor de wijziging van het decreet was juist een aanpassing van een aantal bepalingen, die in hun uitvoering op lokaal niveau problemen geven. Er is dus niet direct sprake van een kost voor de gemeente.

Steunpunten

VCOB en Cultuur Lokaal moeten tegen 1 januari 2009 een nieuwe vereniging oprichten. Dit betekent een begeleidingstraject opzetten dat moet leiden tot één organisatie, met een visie, statuten, overname personeel en financiën.

Blindenbibliotheek

De twee blindenbibliotheken moeten tegen 1 januari 2008 een traject hebben afgelegd met als resultaat een nieuwe vereniging die de taak opneemt van de enige blindenbibliotheek voor gans Vlaanderen.

Op basis van de afweging van de kosten en baten wordt geöpteerd voor optie twee. De dynamiek die het decreet lokaal cultuurbeleid bij de gemeenten heeft gecreëerd, zou teruggeschroefd worden als de voorgestelde aanpassingen niet worden uitgevoerd.

5 Uitwerking, uitvoering en monitoring

5.1. Uitwerking

Er wordt geopteerd voor een wijziging van het decreet van 13 juli 2001 houdende het stimuleren van een kwalitatief en integraal lokaal cultuurbeleid, waarbij in eerste instantie een aantal bepalingen worden aangepast waarvan de uitvoering problemen gaf:

- het systeem van de variabele subsidie voor de cultuurcentra
- de invulling van het streekgericht bibliotheekbeleid door de provincies
- de tegenspraak met sommige bepalingen uit het gemeentedecreet.

Daarnaast worden een aantal bepalingen geactualiseerd, inspelend op een aantal recente maatschappelijke ontwikkelingen met het oog op het optimaliseren van de ondersteuning:

- de twee steunpunten worden één nieuw steunpunt
- de twee blindenbibliotheken worden één bibliotheek
- de Vlaamse overheid krijgt een expliciete en sturende rol in het uittekenen van een beleid rond de “digitale” bibliotheek, zodat de hele bibliotheeksector quasi op hetzelfde tijdstip het digitale tijdperk kan binnentreden. Zo niet, dreigt een versnippering en een dualisering van de sector.
- Mits te voldoen aan een aantal basisvoorwaarden, kunnen nieuwe gemeenten instappen op basis van het indienen van een cultuurbeleidsplan. Het indienen van een aanvraagdossier met intentieverklaring komt te vervallen.
- De indieningstermijn voor een cultuurbeleidsplan wordt versoepeld, en de administratieve afhandeling wordt vereenvoudigd.

Taaladvies en wetgevingsadvies werden verstrekt op 24 april 2007

Het RIA advies werd verstrekt op 4 mei 2007

5.2. Uitvoering en handhaving

Het decreet heeft uitwerking met ingang van 1 januari 2007. Een aantal bepalingen gaan pas in vanaf 1 januari 2008 omdat ze moeilijk met terugwerkende kracht kunnen ingaan (o.m. de subsidie voor de cultuurcentra en de blindenbibliotheek). Het nieuwe steunpunt voor het lokaal cultuurbeleid wordt operationeel vanaf 1 januari 2009.

De communicatie naar gemeenten gebeurt via de website www.vlaanderen.be/lokaalcultuurbeleid en rechtstreekse communicatie naar gemeenten via een omzendbrief.

In het agentschap is het team lokaal cultuurbeleid belast met de uitvoering van het decreet en zijn wijzigingen.

De opvolging wordt verzekerd door controle van de jaarlijks in te dienen attesten en een verantwoordingsnota.

De evaluatie ter plaatse zal resulteren in een nota met aanbevelingen die worden opgevolgd door het team.

Het niet voldoen aan de aanbevelingen kan leiden tot sancties, zoals voorzien in het decreet en het uitvoeringsbesluit.

5.3. Toepassing van de Compensatieregel

Het wijzigingsdecreet legt geen nieuwe administratieve lasten op aan de doelgroep, maar vermindert de lasten t.a.v. het decreet van 13 juli 2001.

Het uitgangspunt van het decreet lokaal cultuurbeleid was al een deregulering en een grotere autonomie en verantwoordelijkheid voor het lokaal bestuur.

De bepalingen die worden gewijzigd gaan verder in op deze trend.

Gemeenten maken nu nog maar één cultuurbeleidsplan i.p.v. drie beleidsplannen (cultuur, bibliotheek, cultuurcentrum). Zij kunnen dit plan indienen voor 31 december van een planningsjaar. De subsidie start vanaf 1 januari daaropvolgend en loopt verder tot en met een nieuw planningsjaar. De administratie keurt het plan niet meer goed maar kijkt na of het plan voldoet aan de vormelijke vereisten van het MB.

De subsidie die voorheen moest worden besteed aan de loon- en werkingskosten van een cultuurbeleidscoördinator kan nu worden aangewend voor zowel loon- als werkingskosten voor de uitvoering van het cultuurbeleidsplan.

Nieuwe gemeenten dienen niet langer een aanvraagdossier in, maar krijgen subsidie als ze een cultuurbeleidsplan indienen en als ze voldoen aan een aantal minimale voorwaarden.

De provincies krijgen meer verantwoordelijkheid voor hun bibliotheekbeleid, zodat het sluiten van een convenant met de Vlaamse overheid niet meer aan de orde is.

Met de grote steden worden voor de aanvullende subsidie in het kader van de cultuurcentra convenanten gesloten, zodat maatwerk mogelijk wordt, aansluitend op de concrete context van de stad. Het convenant is het product van gesprekken en onderhandelingen, vanuit een gelijkwaardigheid tussen de betrokken partijen en met een afbakening van de wederzijdse verantwoordelijkheid.

De ondersteuning van het steunpunt en de blindenbibliotheek wordt geregeld in een beheersovereenkomst, die tot stand komt op basis van gesprekken en duidelijke afspraken. De manier van rapporteren en verantwoorden wordt onderling afgesproken.

Bij een vorige wijziging van het decreet (23 december 2005) werd het aantal in te dienen documenten door de gemeenten al gevoelig gereduceerd. Actieplannen en werkingsverslagen worden niet meer ingediend. De subsidie zal, na de aanpassing van het decreet, worden toegekend op basis van nog 5 in te dienen attesten door de gemeente.

5.4 Monitoring en evaluatie

De goedkeuring van een cultuurbeleidsplan door de Vlaamse overheid is vervangen door een aanvaarding van het plan door de administratie op basis van de door de minister vastgestelde structuur van een beleidsplan. Dit heeft als gevolg dat de evaluatie door de Vlaamse overheid ruimer moet worden bekeken dan de eigenlijke uitvoering van het beleidsplan. Benchmarking en goodpractices zullen de leidraad worden voor de evaluatie.

Op basis van een goed systeem van gegevensregistratie zal er per gemeente een analyse worden gemaakt, die tijdens een bezoek ter plaatse zal worden besproken en geëvalueerd, waarbij er in onderling overleg aanbevelingen worden geformuleerd.

De neerslag van het evaluatiebezoek wordt geformaliseerd in een verslag met aanbevelingen, dat wordt opgestuurd naar de gemeente, die kan reageren op het verslag met bijkomende bedenkingen en voorstellen.

De administratie volgt de aanbevelingen op en kan, als het nodig is, voorstellen om de subsidie aan te passen (verminderen) als de gemeente de afgesproken aanbevelingen niet realiseert.

Een globale evaluatie van het decreet maakt het voorwerp uit van bijkomend onderzoek. Zo wordt in het vooruitzicht gesteld dat er zal gepeild worden naar de oorzaken waarom gemeenten niet instappen in het decreet. Dit zal gebeuren op basis van een methodologische bevraging van die gemeenten en het verwerken hiervan in een verslag.

6. Consultatie

Volgende consultatie momenten gingen het ontwerp van decreet vooraf:

- overleg met een daartoe samengestelde reflectiegroep op het kabinet
- informatie gesprekken met de steunpunten Cultuur lokaal en het VCOB
- overleg met de belangenorganisaties (VVC en VVBAD)
- overleg met de VVP en de VVSG
- overleg met de sector in het kader van een eigentijds systeem van gegevensregistratie voor bibliotheken (BIOS2) en cultuurcentra (GACC).
- advies van de commissie bibliotheken en cultuurcentra en de raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding (2 mei 2007)

7. Informatie voor de Inspectie van Financiën

De wijziging van het decreet lokaal cultuurbeleid van 13 juli 2001 wordt volledig gerealiseerd binnen de middelen die de huidige begroting vooropstelt voor het lokaal cultuurbeleid.

De bepalingen waaraan financiële consequenties zijn verbonden worden gerealiseerd via verschuivingen van de budgetten.

De subsidie voor de cultuurcentra wordt gerealiseerd binnen het huidige budget van de cultuurcentra (basissubsidie en variabele subsidie).

De subsidie voor het nieuwe steunpunt is gelijk aan het samenvoegen van de huidige subsidie voor het VCOB en Cultuur lokaal.

De subsidie voor de blindenbibliotheek bestaat uit de huidige subsidie voor de twee blindenbibliotheken en het productiecentrum.

De andere bepalingen hebben niet direct financiële consequenties.

De begroting 2007 stelt hiervoor op programma 45.50 volgende bedragen ter beschikking:

b.a. 33.22	7.092.000 euro
b.a. 43.01	5.004.000 euro
b.a. 43.02	76.666.000 euro
b.a. 43.22	89.000 euro

Ook voor de volgende begrotingsjaren worden de wijzigingen gerealiseerd binnen de verdere uitvoering van het decreet.

8.Samenvatting

Het voorliggend ontwerp wijzigt het decreet van 13 juli 2001 betreffende het lokaal cultuurbeleid.

De wijzigingen hebben te maken met de actualisering van een aantal bepalingen en het wegwerken van een aantal anomalieën die naar boven kwamen sinds de uitvoering van het decreet vanaf 2001.

De wijzigingen betekenen op termijn geen bijkomende last voor de doelgroep, maar een lastvermindering.

De aanpassing van het decreet kan volledig worden gerealiseerd binnen de huidige financiële middelen voor het decreet lokaal cultuurbeleid en heeft dus voor de Vlaamse overheid geen meeruitgave als gevolg.

9.Contactinformatie

Beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media

Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen

Arenberggebouw

Arenbergstraat 9

1000 Brussel

Gilbert Van Houtven, wnd. Administrateur-generaal: tel. 02-553 42 45

Geert Roelands, teamverantwoordelijke, tel.02-553.42.15